

MARTINSKÉ NOVINY

OFICIÁLNY SPRAVODAJCA MESTA MARTIN

20/2022

28. november 2022, III. ročník

Martinčania si užili dni mesta

Foto: Roman Kopka

strany 12 - 13

www.martinskenoviny.sk

Martinské noviny

www.martin.sk

Martin - oficiálna stránka

PRVÉ KROKY PO VOĽBÁCH V MARTINE:

- Čo sa dialo na ustanovujúcom zasadnutí mestského zastupiteľstva
- Sformovali sa poslanske kluby. Vieme, kto je v nich
- Ako dopadlo hlasovanie o predsedoch odborných komisií

strany 2 - 7

Po slávnostnom úvode ustanovujúceho zastupiteľstva prišli na pretras aj personálne výmeny

Primátor Ján Danko si za svojho zástupcu vybral poslanca Stanislava Thomku.

Prvé ustanovujúce rokovanie martinského mestského zastupiteľstva po tohtoročných voľbách do samosprávy malo svoj oficiálny, ale aj pracovný program. V prvej časti zložili novozvolení primátor a poslanci sľub, v druhej časti sa venovali kreovaniu politických klubov, mestskej rady, komisií mestského zastupiteľstva a povereniu poslancov na vykonávanie občianskych obrádov.

V úvode rokovania ustanovujúceho zasadnutia mestského zastupiteľstva, ktoré sa konalo v utorok 15. novembra, predsedníčka mestskej volebnej komisie Michaela Pavlová zoznámila poslanecký zbor s výsledkami októbrových volieb primátora a volieb do mestského zastupiteľstva.

Okrem iného uviedla, že o funkciu primátora sa uchádzalo sedem kandidátov, pričom primátorský post po štyroch rokoch obhájil Ján Danko, ktorému svoj hlas odovzdalo 4 273 voličov (25,83 percenta). O funkciu poslanca mestského zastupiteľstva sa uchádzalo 117 kandidátov a kandidátok, z toho bolo 27 nezávislých.

V zastupiteľstve je väčšina nezávislých poslancov

Voliči v siedmich volebných obvodoch zvolili 31 poslancov, z nich je 16 nezávislých a 15 pochádza z prostredia politických strán. Pätnásť poslancov obhájilo po štyroch rokoch svoj mandát, štrnásť sú v mestskom zastupiteľstve nováčikovia, dvaja sa do poslaneckých lavíc vrátili po štyroch rokoch. Z 31 poslancov je desať žien.

Po zložení predpísaného sľubu primátora a 30 poslancov a poslankyň (z účasti na rokovaní sa ospravedlnila Martina Antošová) sa slova ujal Ján Danko, ktorý poďakoval občanom za účasť vo voľbách, zblahoželal poslancom k zvoleniu a vyslovil presvedčenie, že vzájomne nájdu zhodu v podstatných témach rozvoja mesta, keďže veľká väčšina z nich podpísala koncept štvorročného spoločného programového vyhlásenia. Vyjadril nádej, že ich rozhodnutia bude sprevádzať múdrosť, pokora a vzájomná úcta.

Potom poslanci zobrali na vedomie správu mestskej volebnej komisie o výsledku volieb do orgánov samosprávy a aj správu mandáto-

vej komisie o overení platnosti voľby primátora a poslancov.

Voľba mestskej rady

V ďalšej časti rokovania sa poslanci venovali voľbám do mestskej rady. Najskôr schválili počet členov mestskej rady. Bude ich napokon deväť, jedným z nich sa hneď po vymenovaní automaticky stáva zástupca primátora.

Potom sa pristúpilo k voľbám. V prvom kole potrebný počet hlasov získali iba traja kandidáti: Lucia Hrivnák Klocová, Milan Ftorek a Michal Uherčík, v druhom kole trojicu týchto poslancov v mestskej rade doplnili Filip Horanský, Veronika Gajdošová Ladňáková, Juraj Stahl, Tatiana Červeňová a Jozef Petráš.

Neskôr primátor Ján Danko príslušné uznesenie, ktoré sa týkalo mestskej rady, nepodpísal a pozastavil tak jeho platnosť. Témou sa zaoberáme v samostatnom článku na 7. strane.

Zastupiteľstvo s jedenástimi komisiami

Mestské zastupiteľstvo v ďalšom bode programu zriadilo komisiu verejného záujmu, ktorej

Fotografi vľavo: Ustanovujúce zasadnutie mestského zastupiteľstva sa uskutočnilo už na sedemnásty deň od volieb.

Foto: Roman Kopka

sformovanie má zákonné opodstatnenie, a zvolilo jej členov – Tatianu Červeňovú, Róberta Gajdoša, Bruna Horeckého, Marcela Maťovčíka, Michala Uherčíka a Jozefa Petráša. Následne odvolalo predsedov, členov a sekretárov komisií zriadených mestským zastupiteľstvom v minulom volebnom období a zrušilo komisie, ktoré pracovali v minulom volebnom období.

Chceli komisie s odborníkmi

Poslanci sa uzniesli na zriadení jedenástich stálych poradných deväťčlenných komisií mestského zastupiteľstva a zvolili ich predsedov, a to s účinnosťou od 16. novembra 2022. Novou je komisia na čerpanie mimorozpočtových zdrojov.

V diskusii poslanec Jozef Petráš apeloval na kolegov a kolegyné, aby uprednostnili v kreovaní komisií odbornosť, nielen poslaneckú príslušnosť. Stanislav Thomka v rámci rozpravy pripomenul, že je za to, aby poslanci pracovali iba v jednej, nie viacerých komisiách a aby sa pri nomináciách ostatných členov zachoval princíp 2/3 zastúpenia odborníkov v nich, čím sa vytvorí predpoklad tvorby odborných stanovísk.

Svojím hlasovaním poslanci tiež zriadili výbory siedmich mestských častí, ich členmi sú všetci poslanci zvolení v jednotlivých mestských častiach. Potom sa venovali povereniu poslancov na vykonávanie občianskych obradov – sobášov a rozlúčky so zosnulými a za obradnú sieň určili sobášnu

sieň v Turčianskej galérii a sobášny deň, ktorým má byť sobota, pričom sobášnymi dňami nie sú štátne sviatky, dni pracovného pokoja a Silvester.

Rozhodli aj o plate primátora

V ďalšej časti pracovného rokovania sa zastupiteľia venovali platu primátora, ktorý sa určuje v súlade so zákonom o obecnom zriadení a zákonom o právnom postavení a platových pomeroch starostov obcí a primátorov miest. Jánovi Dankovi poslanci odsúhlasili plat v zákonom stanovenej základnej výške 4 287 € mesačne v hrubom.

Návrhy na tridsať, respektíve päťdesiat percentné navýšenie neprešli.

Od platu primátora sa odvíja i plat viceprimátora a aj odmeny poslancov. Ich ročný súhrn nemôže prekročiť mesačný plat primátora.

Záver mestského zastupiteľstva patril téme voľby hlavného kontrolóra.

Poslanci zrušili dočasnú komisiu na preverenie splnenia podmienok kandidátov na voľbu hlavného kontrolóra a zriadili novú dočasnú komisiu v zložení: Marína Gallová, Zuzana Badová a Zuzana Dobríková – členky komisie a Ľubica Turčanová – sekretárka komisie.

Vymenovaný viceprimátor

Ustanovujúce rokovanie mestského zastupiteľstva sa skončilo odovzdaním menovacieho dekrétu novému zástupcovi primátora – stal sa ním Stanislav Thomka.

Viera Legerská

Poslankyne a poslanci z mestskej časti Podháj-Stráne. Zľava: Marcela Balošáková, Tomáš Ignačák, Filip Horanský, Lucia Hrivnák Klocová.
Foto: Roman Kopka

KOMISIE MESTSKÉHO ZASTUPITEĽSTVA A PREDSEDovia

Ekonomická – Michal Uherčík

Legislatívna, územného plánovania a výstavby – Tomáš Ignačák

Kultúry – Marína Gallová

Školstva, vzdelávania a mládeže – Andrej Rodák

Sociálno-zdravotná – Marcela Amchová

Životného prostredia, verejného poriadku a požiarnej ochrany – Veronika Gajdošová Ladňáková

Športu – Lucia Hrivnák Klocová

Regionálneho rozvoja a cestovného ruchu – Juraj Stahl

Dopravy – Marek Bičan

Energetická – Erik Štefák

Na čerpanie mimorozpočtových zdrojov – Martina Antošová

VYKONÁVANIE OBČIANSKÝCH OBRADOV

Marcela Amchová

Marcela Balošáková

Tatiana Červeňová

Zuzana Dobríková

Veronika Gajdošová Ladňáková

Marína Gallová

Martin Kalnický

Marcel Maťovčík

Stanislav Thomka

Michal Uherčík

**MARTINSKÉ
NOVINY**

Vydáva Televízia Turiec, s. r. o., Moskovská 1, 036 01 Martin, IČO: 31647308 * Adresa redakcie: Moskovská 1, Martin * Šéfredaktor: Roman Kopka * Redakčná rada: Bruno Horecký, Renata Habrunová, Zuzana Kalmanová. * Redakcia: redakcia@martinskenoviny.sk * Vychádza ako dvojtýždenník v náklade 23 000 kusov * Tlač: Vltava Labe Média, a. s., Olomouc * Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ. Akékoľvek použitie časti alebo celku, najmä rozmnožovanie a šírenie textov a fotografií akýmkoľvek mechanickým alebo elektronickým spôsobom aj v inom než slovenskom jazyku bez písomného povolenia vydavateľa je zakázané. Samostatne nepredajné. * Redakcia nezodpovedá za právnu stránku a obsah inzerátov a za obsah príspevkov od externých prispievateľov. EV 5932/20, ISSN 2729-7632.

Ján Danko sa na ustanovujúcom zasadnutí MsZ v Martine ujal funkcie primátora na ďalšie štvorročné obdobie.
Foto: archív mesta Martin

Primátor Martina: Musíme hľadať cesty, ako vývoj mesta nezabrzdiť

Ján Danko v inauguračnom príhovore vyzval novozvolených poslancov na spoluprácu. Nielen na programe pre ďalšie štvorročné obdobie, ale i pri riešení energetickej krízy.

Po zložení sľubu na ustanovujúcom zasadnutí mestského zastupiteľstva predstúpil pred poslancov a hostí s inauguračným príhovorom Ján Danko, primátor mesta Martin.

V úvode pripomenul svoje slová spred štyroch rokov, ktorými verejnosti prisľúbil, že bude pracovať tak, aby sa zaňho nehanbila jeho rodina a aby sa z Martina stal úspešný príbeh.

„Napriek neustálej kritike, napriek bojom rôznych poslaneckých skupín, navyše s dvomi rokmi karantény pre pandémiu, energetickej kríze pre vojnu na Ukrajine a vysokej inflácii sa nám podarilo Martin zmeniť. Máme ekologickú dopravu, nové cyklotrasy, mladí ľudia využívajú novovybudovanú športovú infraštruktúru, autá jazdia po upravených cestách, seniori sa tešia z nových domovov sociálnych služieb. Ďalšie projekty sú pripravené. Kritici hovoria, že som mohol urobiť viac. Majú pravdu, každý máme svoje rezervy, ale pýtam sa, je realizácia investícií za viac ako 31 miliónov eur za necelé štyri roky málo?“

Hľadanie konsenzu

V ďalšej časti svojho vystúpenia Ján Danko okrem iného poďakoval Martinčanom, ktorí sa zúčastnili volieb, a zablahoželal poslancom a poslankyniam k zvoleniu.

„V kampani ste všetci sľubovali lepší život pre Martin, hovorili ste, že podme to robiť inak, resp. zmeňme Martin. Ten čas je tu, dnešným dňom sa začína. Ukážte, že ste to

mysleli úprimne. Podme zmeniť Martin. Ja som za. Dokážme, že to, čo je dobré pre Martin, bude dobré aj pre nás. Ďakujem vám, páni poslanci, panie poslankyne, že drvivá väčšina z vás podpísala memorandum na prípravu programu na ďalšie štvorročné obdobie. Je to prejav dobrej vôle. Áno, ideme spoločne diskutovať, ale bez konsenzu na konkrétnych projektoch to nič neznamená. Verím, že ak v ničom inom nenájdeme dohodu, tak sa v tomto ctenom grémiu nenájde poslanec, ktorý by bol proti vybudovaniu infraštruktúry, ktorá je životne dôležitá pre novú nemocnicu. Uvedomujem si, že na dohody o prienikoch programov treba dlhší čas, ale verím, že dospejeme ku konsenzu. Ponúkam diskusiu všetkým, ktorí o ňu stoja.“

Primátor potom upriamil pozornosť na fakt, že najviac kritiky od občanov či podnikateľov smeruje na kvalitu a rýchlosť vybavovania rôznych žiadostí.

„Pritom to je základná potreba na prísun investícií, na prísun ďalších rozvojových projektov. Je to aj prostriedok k cieľu, aby sme udržali počet obyvateľov mesta nad 50-tisíc. Je najvyšší čas, aby sa toto zmenilo. Musí sa to zmeniť.“

Rozpočet musí byť aj počas krízy vyrovnaný

Ján Danko sa následne vyjadril aj k problémom, ktoré so sebou priniesla energetická kríza. Podotkol, že treba hľadať cesty, ako vývoj Martina nezabrzdiť. Kritizoval, že vláda nerobí nič pre samosprávy. Zdôraznil, že sa prijímajú zákony, ktoré hádzajú na pleciah miest a obcí stále nové a nové povinnosti, ale bez finančného krytia.

„Mesto má potom len jedinou možnosť, ako získať ďalšie zdroje, a to zvyšovaním daní a poplatkov za služby. Aj toto bude otázka ďalších diskusií. I to, ako zvládneme krízu, ktorá sa dotýka komplexne všetkého. Rozpočet musí byť vyrovnaný a pokiaľ mesto bude musieť uhrádzať vyššie výdavky, tak tie zdroje budeme musieť jednoducho nájsť.“

Primátor Ján Danko na záver svojej reči poďakoval už bývalým poslancom, ale i svojim vo funkciách končiacim zástupcom a prednostovi úradu za spoluprácu pri presadzovaní viacerých rozvojových projektov. Nových poslancov potom opätovne vyzval na spoluprácu.

„Nech naše kroky riadi múdrosť, vzdelanosť, noblesa, pokora a vzájomná úcta. Teším sa na prácu, ktorá nás čaká, a verím, že ju zvládneme so ctou a že naše mesto bude ďalej napredovať.“

(KP)

V martinsko vznikli štyri

Predsedia klubov deklarujú ochotu spolupracovať na tvorbe spoločného programového vyhlásenia mesta.

Mestské zastupiteľstvo v Martine má 31 poslancov a poslankyň a väčšina z nich počas štvorročného volebného obdobia pracuje aj v poslaneckých kluboch. Ich členov spája blízkosť programov, hodnoty, ktoré vyznávajú, a často i politicko-taktické či strategické záujmy.

Na ustanovujúcom zasadnutí poslaneckého zboru bol verejnosti oznámený vznik štyroch poslaneckých klubov. Všetky deklarovali záujem podieľať sa na vytvorení spoločného programového vyhlásenia mesta Martin na roky 2022 až 2026, ktoré v rozhovoroch s jednotlivými poslancami inicioval primátor Ján Danko.

Skúsme to inak

Najpočetnejšie zastúpenie má po októbrových voľbách klub Skúsme to inak, ktorý sa sformoval zo zvolených poslancov a poslankyň koalície Skúsme to inak, SaS a OKS. Spolu má 10 členov a jeho predsedom sa stal Michal Uherčík. Vo funkcii podpredsedu sa budú členovia klubu striedať.

„Pánovi primátorovi sme odovzdali podklady na tvorbu spoločného programového memoranda. Sú v nich podľa nás zahrnuté viaceré návrhy k rôznym oblastiam života v meste, ktorým sa má mesto najbližšie štyri roky prioritne venovať. Čerpaním eurofondov začínajúc, školstvom, dopravou, komunálnymi službami či investíciami pokračujúc a kultúrou, športom a otvoreným prístupom k verejnosti končiac. Mám za to, že ak sú ľudia pripravení, vieme dať takzvané programové vyhlásenie za pár dní dohromady. Určite by to nemalo trvať týždne, či mesiace, už teraz nám viaceré oblasti horia,“ povedal Michal Uherčík.

Pre Martin

Osem členov má poslanecký klub Pre Martin a jeho predsedníčkou sa stala exviceprimátorka Tatiana Červeňová, podpredsedom je Ľubomír Vaňko. V klube sú štyria poslanci zvolení za koalíciu Sme rodina, SNS, Hlas-SD, ku ktorým sa pridali štyria nezávislí poslanci.

Väčšina z nich v minulom volebnom období pôsobila buď v klube Spoločne pre Martin, alebo v Klube občianskych poslancov. Tieto kluby

m mestskom zastupiteľstve poslanecké kluby

Porady patria k bežnej činnosti poslaneckých klubov.
Foto: Roman Kopka

nými klubmi a aj s nezaradenými poslancami nájdeme spoločné programové prieniky, ktoré keď sa stanú súčasťou programového vyhlásenia mesta, tak ich nebude nikto spochybňovať. Námetov, ako zlepšiť život v meste, je veľa, posudzovať musíme aj nákladové položky, no do konca roka by sme mohli mať jasno v tom, čo chceme spoločne dosiahnuť. Mali by sme si jasne stanoviť nielen to, čo chceme dosiahnuť hneď, ale mali by sme si definovať aj strednodobé či dlhodobé projekty,” myslí si Stanislav Thomka, ktorý sa stal aj novým viceprimátorom mesta Martin.

Do štyroch poslaneckých klubov celkovo vstúpilo 26 poslancov a poslankyň, piati zatiaľ ostali nezaradení. Medzi nimi aj Jozef Petráš, ktorý deklaroval vôľu do budúcnosti založiť poslanecký klub Demokratická platforma. Podmienkou na vznik klubu je však i to, že musí mať aspoň troch členov.

Roman Kopka

boli označované aj za „koaličné“, teda mali v minulom zastupiteľstve väčšinu.

„Myšlienka spoločného programového vyhlásenia nás oslovila a hlásime sa k nej. Prioritou je rozvoj mesta Martin v ekonomickej, sociálnej i kultúrno-spoločenskej oblasti s dôrazom na dokončenie existujúcich, resp. pripravovaných projektov, akými sú napríklad dobudovanie centier sociálnych služieb, Šport-parku Pltníky, tribúny na atletickom štadióne s patričným zázemím aj pre športovcov. Za mimoriadne dôležitý považujeme program Územia miestneho rozvoja s takmer 30 miliónmi eur, ktorý už má definované priority. Určite nemúsime vo všetkom začínať odznovu, máme na čom stavať aj z nedávneho obdobia,” vysvetlila Tatiana Červeňová.

Reštart Martin

Vznik poslaneckého klubu Reštart Martin so štyrmi členmi ohlásil Milan Ftorek. K trom nezávislým poslancom, ktorí už v občianskom združení s týmto názvom pracovali aj pred voľbami, sa pridala Lucia Hrivnák Klocová.

„My sme boli medzi prvými, ktorí podpísali memorandum o vytvorení spoločného programového vyhlásenia a zároveň sme na stretnutí

s pánom primátorom Dankom priniesli aj naše priority. Sme otvorení spolupráci, máme záujem hľadať prieniky programov, s ktorými išli či už politické zoskupenia, alebo nezávislí kandidáti do volieb. V diskusiách určite budeme presadzovať vybudovanie cestnej infraštruktúry k novej nemocnici, ale i to, aby v meste nevznikla žiadna spaľovňa komunálneho odpadu, zvlášť vytvoreného mimo nášho mesta. Verím, že sa vieme rýchlo stretnúť a rokovať, primátor je tou autoritou, ktorá by takéto stretnutie mala čo najskôr zvoliť,” povedal šéf klubu Reštart Martin Milan Ftorek.

Spoločný cieľ

Ďalším poslaneckým klubom, ktorý bude v mestskom zastupiteľstve pôsobiť, je klub Spoločný cieľ. Má štyroch členov a jeho predsedom je Stanislav Thomka.

„Zloženie nášho klubu nie je náhodné, všetci sme sa ako nezávislí kandidáti vzájomne podporovali už pred voľbami. Keď sme sa stali poslancami, bolo prirodzené, že v našej spolupráci budeme ďalej pokračovať. Určite aj my sa budeme podieľať na vytvorení spoločného programového dokumentu, aktuálne sa dávajú na stôl rôzne návrhy. Verím, že spolu s ostat-

KTO JE V POSLANECKÝCH KLUBOCH

■ **Skúsme to inak:** Michal Uherčík – predseda, Marcela Amchová, Marcela Balošáková, Marína Gallová, Róbert Gajdoš, Veronika Gajdošová Ladňáková, Filip Horanský, Juraj Marček, Juraj Stahl, Adam Žilák.

■ **Pre Martin:** Tatiana Červeňová – predsedníčka, Zuzana Badová, Bruno Horecký, Martin Hudec, Jozef Krištoffy, Marcel Matovčík, Ľubomír Vaňko, Tomáš Zanolit.

■ **Reštart Martin:** Milan Ftorek – predseda, Martina Antošová, Lucia Hrivnák Klocová, Martin Lepej.

■ **Spoločný cieľ:** Stanislav Thomka – predseda, Zuzana Dobríková, Michal Matejička, Dana Žigová

■ **Nezaradení poslanci:** Marek Belák, Tomáš Ignačák, Martin Kalnický, Jozef Petráš, Peter Török.

Presadzovali odbornosť. Nie všetci s takýmto hodnotením súhlasia

Najpočetnejšie zastúpenie medzi predseda-
mi stálych odborných komisií má zosku-
penie Skúsme to inak. Má však aj najväčší
poslanecký klub. Naopak, druhý najpočet-
nejší klub Pre Martin vyšiel v hlasovaniach
naprázdno.

Vo voľbe predsedov stálych odborných komisií,
ktorá sa uskutočnila na ustanovujúcom zasad-
nutí mestského zastupiteľstva, uspeli až sied-
mi navrhovaní nominanti poslaneckého klubu
Skúsme to inak, traja z Reštartu Martin a jeden
nezaradený poslanec. Kandidáti na predsedov
komisií z radov poslaneckých klubov Pre Mar-
tin a Spoločný cieľ dôveru väčšiny zastupiteľ-
stva nezískali.

„Pri našom rozhodovaní sme brali do úvahy
odbornosť, skúsenosti a aktívnosť navrhova-
ných kandidátov. Hoci to po hlasovaní vyze-
rá, že sa tu teraz vytvorili dva bloky, nie je to
tak. S nikým sme žiadne dohody neuzatvárali,
aj v rámci klubu sme hlasovali občas rozdielne.
Určite nemáme záujem na žiadnych zákopo-
vých vojnách, to by k ničomu nevedlo. Rozho-
dovali sme skôr ľudsky ako politicky,“ vyjadril
sa k výsledkom hlasovania o personálnych zá-
ležitostiach Milan Ftorek, predseda poslanec-
kého klubu Reštart Martin.

Michal Uherčík, šéf poslaneckého klubu Skús-
me to inak, v rozhovore pre MN tiež zdôrazňo-

val, že kandidátov na predsedov komisií vybe-
rali na základne odborných kritérií.

„Veľmi pozitívne vnímam aj fakt, že až traja
predsedovia komisií boli zvolení z radov nepo-
slancov, čo tu snáď len s výnimkou energetickej
komisie vôbec nebývalo zvykom.“

Tatiana Červeňová, predsedníčka klubu Pre
Martin, si myslí, že do popredia sa skôr dostal
politický princíp.

„Predsedom komisie sa nestal ani jeden z na-
ších štyroch navrhovaných kandidátov. Vyze-
rá to tak, ako keby odborníkov mali len dva

kluby. Nemyslím si, že je to správne, takto sme
si začiatok spolupráce, o ktorej každý hovorí,
nepredstavovali. Vôbec sa nerešpektovalo po-
litické rozloženie klubov, pomerný systém za-
stúpenia išiel do úzadia. Vznikla tu aj za pomo-
ci niektorých nezaradených poslancov nejaká
väčšina, ktorá aj väčšinovo rozhodla. Berieme
to na vedomie.“

Stanislav Thomka, predseda klubu Spoločný
cieľ, povedal, že rešpektuje rozhodnutie poslan-
cov v personálnych otázkach.

„Každý nech ukáže, čo vie, najskôr po sto
dňoch by sme mali hodnotiť, či sa ten ale-
bo onen predseda komisie so svojou funk-
ciou odborne žil. Za dôležitejšie považujem
hľadanie zhody v programových otázkach.“

Roman Kopka

HLASOVANIA O PREDSEDOCH KOMISIÍ

- Ekonomická komisia: M. Uherčík – 18 za/8
proti/2 sa zdržali hlasovania, M. Maťovčík –
13/14/2.
- Komisia legislatívna, územného plánovania
a výstavby: T. Ignačák – 16/3/9, Z. Dobríková –
12/9/6.
- Komisia kultúry: M. Gallová 18/5/6, S. Thom-
ka – 13/12/4.
- Komisia školstva, vzdelávania a mládeže: A.
Rodák – 16/7/6, B. Horecký: 11/15/3.
- Komisia sociálno-zdravotná: M. Amchová –
18/2/7, M. Hudec – 12/13/4.
- Komisia životného prostredia, verejného po-

riadku a požiarnej ochrany: V. Gajdošová Lad-
ňáková – 15/4/8, Ľ. Vaňko – 14/10/5

■ Komisia športu: L. Hrivnák Klocová – 18/2/7.
O kandidátovi A. Žilákovi sa po zvolení L. Hriv-
nák Klocovej už nehlasovalo.

■ Komisia regionálneho rozvoja a cestovné-
ho ruchu: J. Stahl – 20/5/2, Z. Badová: 12/9/8.
Komisia dopravy: M. Bičan (jediný kandidát) –
16/1/9.

■ Energetická komisia: Erik Štefák – 17/2/7,
P. Mešťan – 4/5/12.

■ Komisia na čerpanie mimorozpočtových
zdrojov: M. Antošová (jediná kandidátka) –
20/1/3.

Poznámka: Prvé číslo za menom je hlasovanie **za**, druhé čís-
lo je hlasovanie **proti**, tretie číslo je **zdržali sa** hlasovania.

Predsedovia už prišli s návrhmi na zloženie odborných komisií, zastupiteľstvo ich schválilo

Komisie mestského zastupiteľstva majú mať
deväť členov vrátane predsedu. Niektoré ešte
neboli kompletne obsadené, má sa tak stať na
decembrovom rokovaní zastupiteľstva.

Na druhom zasadnutí martinského mestského
zastupiteľstva, ktoré sa konalo vo štvrtok 24. no-
vembra, poslanci rozhodovali aj o členoch jed-
notlivých odborných komisií. Viac ako dvojhodi-
nový maratón diskusií a hlasovaní priniesol jed-
noznačný výsledok. Veľkú väčšinu miest v komi-
siách obsadili neposlanci – odborníci.

Nie všetky komisie však boli kompletne obsa-
dené, niektoré miesta ostali ešte voľné, čo pred-
sedovia komisií, ktorí navrhujú ich zloženie, vy-
svetľovali tým, že ešte zvažujú, resp. posudzujú

návrhy z radov občanov, keďže na to z objektiv-
ných dôvodov nemali dostatok času.

Poslanec Jozef Krištoffy, ale aj jeho ďalší kole-
govia z klubu Pre Martin kritizovali, že nedostali
včas návrhy kandidátov na členov komisií a podľa
jeho slov bolo ťažké sa na základe ich krátkeho
predstavenia zodpovedne rozhodnúť.

Poslanec Jozef Petráš reagoval tým, že pravidlá
kreovania komisií zdedili po svojich predchod-
coch. Ocenil, že predsedovia komisií sa stotožnili
s myšlienkou otvoreného okna pre verejnosť a to
i napriek krátkosti času.

„Je to lepšie ako v minulosti, keď sa rozho-
dovalo za zatvorenými dverami. Do budúcnosti
je možné rokovací poriadok alebo iné súvisiace
smernice upraviť tak, aby sa to ešte viac priblížilo
kritériám transparentnosti a participácie, o ktorú
sa snažíme.“

Padli i ostrejšie slová

Istý rozruch v diskusii prinieslo vystúpenie poslan-
ca Bruna Horeckého, ktorý v rozprave konštato-
val, že napriek jeho záujmu nebol navrhnutý do

komisie školstva a vzdelávania. Vo svojom vystú-
pení okrem iného zdôraznil, že komisie sú pre-
dovšetkým komisiami mestského zastupiteľstva
a nie ich predsedov.

„Stalo sa to i kolegovi Zanovitovi. Naozaj si na
takýto postup nepamätám. Beriem to ako akt
pomsty. Je to akýsi večer dlhých nožov,“ vyhlásil
bývalý šéf komisie školstva a vzdelávania.

Poslanec Michal Uherčík, na ktorého výčitka tiež
smerovala, to odmietol. Konštatoval, že odbor-
nosť komisie je jej zložením garantovaná. Pod-
ľa neho lepšie ako v predchádzajúcom období.
S Tomášom Zanovitom diskutoval a bude odporú-
čať predsedovi komisie školstva, aby bol do ko-
misie zaradený.

Poslankyňa Zuzana Dobříková povedala, že je
trošku rozčarovaná, že v komisii školstva je len
jeden poslanec.

„Je to neštandardné. Ak komisia nebude fungo-
vať, možno ja sama budem o tri mesiace iniciovať
jej prevolenie. Budem sa tiež prihovárať za to, aby
sa zloženie komisie, najmä v prípade Tomáša Za-
novita, prehodnotilo.“

Primátor vetoval uznesenie o mestskej rade, poslanci jeho veto neprelomili

Problematický sa javil spôsob tajnej voľby. Časť poslaneckého zboru ale deklarovala, že tajnosť voľby nebola narušená.

Právo predsedov navrhovať členov

Poslanec Martin Kalnický podotkol, že tak ako má primátor právo veta pri uzneseniach, tak aj zvolení predsedovia komisií majú právo do komisie navrhovať ľudí, ktorých si vybrali.

„Treba to akceptovať. Ak to nebudú zvládať, tak sa predsedovia komisií môžu zmeniť. Nemá význam vyplakávať, nič z toho, čo sa tu diskutuje, tú nomináciu, aspoň ja som to tak postrehol, nezmení.“

Poslankyňa Tatiana Červeňová sa na záver diskusie pozastavila nad skutočnosťou, že niektorí poslanci nie sú členmi žiadnych komisií a niektorí sú, naopak aj v dvoch.

Michal Uherčík reagoval, že sa k niektorým návrhom dostali neskoro, keď už podľa jeho slov boli komisie z veľkej časti vyskladané. K tejto problematike sa poslanci vrátia v decembri, resp. v januári.

Zloženie jednotlivých komisií zverejníme v ďalších vydaniach Martinských novín hneď po tom, ako budú kompletne zostavené.

Roman Kopka

Na ustanovujúcom zasadnutí mestského zastupiteľstva prebiehala voľba mestskej rady.
Foto: Roman Kopka

Primátor Martina Ján Danko uznesenie týkajúce sa voľby mestskej rady nepodpísal, čo v praxi znamená, že pozastavil jeho účinnosť. Domnieva sa, že odporuje zákonu.

Problematickou sa podľa podnetu od občana ukázal spôsob tajnej voľby. Niektorí zastupitelia totiž volebné lístky neupravovali za zástenou, ale mimo nej.

Problém nevideli

Niektorí poslanci vystupujúci v diskusii to ako problém nevnímali a na nepodpísanie uznesenia nevideli dôvod. Argumentovali napríklad aj tým, že voľby organizovala volebná komisia, ktorá ich nijako nespochybnila.

„Zákon o obecnom zriadení neukladá, aby bola voľba mestskej rady tajná. Ukladá len to, že rokovací poriadok alebo príslušný predpis si upravuje mestské zastupiteľstvo. Hlasovať tajne v tejto záležitosti je právom a nie povinnosťou

poslancov, keďže to nie je upravené žiadnou zákonnou normou. V rámci celého procesu voľby nebolo žiadnym poslancom či kandidátom na člena mestskej rady namietané, že by bolo jeho právo ohrozené. Veto nebolo šťastné a vhodne odôvodnené,“ povedala poslankyňa Marína Gallová.

Poslanec Marek Belák si myslí, že podnet od občana prišiel preto, lebo nie je spokojný s výsledkom volieb mestskej rady.

„Tajnosť mojej voľby spočíva v tom, že nikto nebude vedieť, ako som hlasoval. Ja som si to takto uplatnil. Nikto sa nestážoval, komisia, ktorá na voľby dozorovala, nepovedala ani slovo proti. Nepáči sa mi to, nie je dobré, ak sa ide me takto chytať za slovíčka.“

Poslanec Marcel Maťovčík podotkol, že hlasovanie pri otvorených dverách a v čase, keď sa ešte vysvetľovalo, koľkých členov mestskej rady možno najviac voliť, nebolo ideálne.

„Aj preto tu boli tri neplatné hlasy. Nevidím problém v tom, ak by sa voľba zopakovala. „Predpokladám, že si stojíte za svojimi kandidátmi, znovu sa zvolia a nikto to už nebude namietat.“

Viceprimátor Stanislav Thomka povedal, že pozitívnym precedensom aj smerom do budúcnosti je to, akým spôsobom bol upravený volebný priestor pri voľbe hlavného kontrolóra a takto by to malo v takýchto situáciách vyzerať. Neskôr dodal, že aj rokovací poriadok je zrelý na úpravy.

Právo primátora mesta

Martina Harajdičová, vedúca oddelenia právnych služieb mestského úradu, vysvetľovala, že zákon jasne hovorí, že je právom starostu (primátora) pozastaviť výkon uznesenia obecného (mestského) zastupiteľstva, ak sa domnieva, že odporuje zákonu alebo je pre obec zjavne nevýhodné.

„Stačí, aby sa domnieval. V tomto prípade mal pán primátor aj podnet od občana, boli tu dôvodné podozrenia. Svoje právo využil legitímne.“

Poslanec Michal Uherčík predložil návrh na prelomenie veta primátora mesta Martin a to tým, že mestské zastupiteľstvo potvrdzuje príslušné uznesenie k tejto veci.

Za tento návrh hlasovalo 16 poslancov, 4 boli proti a 9 sa zdržali hlasovania. Na to, aby bol schválený, však bola potrebná dvojtretinová väčšina všetkých poslancov, teda 19, čo sa nestalo. Mestská rada sa tak bude voliť ešte raz.

Roman Kopka

Dofinancujú neštátne školy, ale aj dopravný podnik mesta

Dôvodom zmeny rozpočtu na rok 2022 bola potreba vykryť v ňom dofinancovanie súkromných a cirkevných škôl a školských zariadení a mestskej hromadnej dopravy. Rokovalo o nej novembrové mestské zastupiteľstvo.

V aktuálnej zmene rozpočtu poslanci schválili aj zvýšenie rozpočtu pre Dopravný podnik mesta Martin.
Foto: Roman Kopka

V súvislosti s dofinancovaním súkromných a cirkevných škôl a školských zariadení išlo o vyriešenie princípu rovného financovania každého dieťaťa a žiaka bez ohľadu na zriaďovateľa školy a školského zariadenia. Zákon upravil od tohto roku poskytovanie týchto financií spomínaným zriaďovateľom obcami v objeme 100 percent (namiesto doterajších 88 percent) zo sumy, ktoré obce majú z podielu dane z príjmov fyzických osôb.

Výpadok predstavuje viac ako 400-tisíc eur

Ako uviedla vedúca ekonomického odboru MsÚ Marta Ostrodictá, mesto v priebehu roka na zá-

klade nových právnych predpisov uzatvorilo zmluvy o poskytnutí financií na mzdy a prevádzku na žiaka so zriaďovateľmi súkromných a cirkevných škôl a školských zariadení v Martine.

Tým došlo k výpadku v rozpočte v celkovej výške 404 673 €.

„Výpadok navrhujeme na základe prognózy z októbra kryť zvýšením výnosu dane z príjmov a znížením rozpočtu na splátky úverov, keďže dôjde k neskoršiemu začiatku splácania úverov zo Štátneho fondu rozvoja bývania,“ povedala.

Štát ukladá povinnosti bez finančného krytia

Poslanci návrh schválili. Konkrétne to znamená, že v bežných príjmoch rozpočtu dôjde k zvýšeniu výnosu dane z príjmov, ktorý je poukazovaný samospráve, a to vo výške 375 124 €, ďalej k zníženiu rozpočtu vo výdavkoch na splátky úverov a úrokov z úverov o 29 549 € a navýšeniu rozpočtu na vzdelávanie v podprograme neštátne školy a školské zariadenia o sumu 404 373.

V rozprave sa ale poukázalo aj na to, že neštátnym školám a školským zariadeniam mesto ešte nepoukázalo ani peniaze zo zvýšeného koeficientu výberu podielových daní. Ján Chabada, riaditeľ Katolíckej ZŠ s MŠ Antona Bernoláka v Martine napríklad zdôraznil aj to, že zákonom nariadené vyplatenie odmien 350 a 500 € pre pedagógov mesto zrealizovalo iba v školách, ktoré má v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta, v neštátnych nie. Tie museli odmeny vyplácať zo svojho rozpočtu, čo nepovažuje za spravodlivé.

Mesto bude mať prehľad o dopadoch rozhodnutí NR SR

Predkladateľka správy v súvislosti s tým vysvetlila, že od začiatku roka muselo mesto riešiť viacero finančných nárokov vyplývajúcich z nových situácií, okrem odmien pedagógom to boli dotácie pre denné centrum a jedáleň pre seniorov, krytie energií v Správe športových zariadení Martin, údržba osvetlenia a podobne.

Jozef Krištoffy preto navrhol uznesenie, ktoré zaväzuje prednostu MsÚ pripraviť do budúceho zastupiteľstva zoznam všetkých zákonov, vyhlášok a nariadení prijatých Národnou radou SR za roky 2021/2022 s vyčíslením dopadu na financie mesta, aby poslanci a občania dostali prehľad o tom, aký majú tieto rozhodnutia vplyv na rozpočet. Poslanci ho schválili tesnou väčšinou.

Potrebné peniaze na služby vo verejnom záujme

Poslanci sa zaoberali aj žiadosťou Dopravného podniku mesta Martin, ktorý čelí problémom prefinancovania prevádzky v dôsledku zvýšenia ce-

Hľadáme vodiča z okolia Martina

s vodičským oprávnením skupiny C na denný rozvoz a zvoz paletového tovaru, vozidlo do 7,5 ton s HČ.

Ponúkaný plat je 60 € /deň netto.

Pracuje sa každý pracovný deň, víkendy sú voľné. Bližšie info na telefónnom čísle 0918 589 145.

R22-20-01

AKO SA NAVÝŠENÝ ROZPOČET ROZČLENÍ V EURÁCH

Príjemcovia dotácií	Zvýšenie rozpočtu	Upravený rozpočet 2022
Neštátne MŠ	+ 171 025	1 601 289
Neštátne zariadenia pre záujmové vzdelávanie	+ 178 467	1 646 228
Neštátne centrá voľného času	+ 8 321	76 759
Neštátne jazykové školy	+ 300	2 764
Neštátnezariadenia školského stravovania	+ 29 680	273 774
Neštátne zariadenia výchovného poradenstva	+ 3 745	34 545
Neštátne špeciálne MŠ	+ 13 135	121 164
Spolu	+ 404 673	3 756 523

ny paliva, energií a iných vstupov. Ako sa uvádza v dôvodovej správe, mesto má schválený rozpočet na mestskú hromadnú dopravu na tento rok vo výške 2 mil. eur s tým, že v priebehu roka sa mal podľa potreby navýšovať.

V prílohe zmluvy o službách vo verejnom záujme bol dohodnutý harmonogram úhrady príspevku vo výške 244 740 € na mesiac, čo je spolu 2 936 882 € na rok. Po prehodnotení výdavkovej časti rozpočtu, ako uviedla na rokovaní MsZ Marta Ostrodická, kde došlo k úsporám pre neobsadenie niektorých pracovných miest a v odvodoch, a to v mestskej polícii, opatrovateľskej službe v domácnosti, denných centrách, na mestskom úrade, ekonomický odbor navrhol zvýšiť rozpočet na mestskú hromadnú dopravu o 200-tisíc eur.

Šetrilo sa, ale nestačilo to

Primátor Ján Danko pripomenul, že v minulom roku mesto za služby vo verejnom záujme zaplatilo žilinskej SAD-ke 3,1 milióna eur. „V tomto roku sme chceli šetriť, preto sme v rozpočte naplánovali nižšiu čiastku – dva milióny. Rast cien tento plán zmaril,“ povedal.

Poslanci návrh, predložený ekonomickým odborom, rozdielom jedného hlasu schválili. No predtým v rozprave viacerí z nich (M. Uherčík, M. Belák, M. Matejička) poukázali na to, že nemali možnosť detailne sa zoznámiť s dôvodmi žiadosti dopravného podniku a analyzovať financovanie služieb vo verejnom záujme z mestského rozpočtu.

Viera Legerská

Novým hlavným kontrolórom mesta bude od januára Marcel Maťovčík

Na riadnom novembrovom rokovaní mestského zastupiteľstva zvolili poslanci nového hlavného kontrolóra mesta Martin. Do funkcie v januári na šesťročné obdobie nastúpi Marcel Maťovčík. Predtým sa musí ale vzdať pozície poslanca.

O funkciu hlavného kontrolóra mesta malo pôvodne záujem 19 uchádzačov, 18 z nich splnilo podmienky, dvaja svoj záujem kandidovať stiahli. Informovala o tom poslankyňa Zuzana Dobříková, ktorú spolu s Marínou Gallovou a Zuzanou Badovou na ustanovujúcom rokovaní MsZ zvolili do dočasnej komisie pre voľbu hlavného kontrolóra.

Nový mestský kontrolór vzišiel až z druhého kola volieb, keďže v prvom nezískal nadpolovičnú väčšinu ani jeden kandidát. Marcel Maťovčík v ňom dostal šesťnásť z tridsiatich platných hlasov poslancov. Druhý v poradí Peter Gavorník mal o dva hlasy menej.

Ako počas predstavovania povedal, kompletný systém kontroly podľa neho treba vybudovať a rozvíjať na osi: poslanci – hlavný kontrolór – primátor – prednosta, čo zaručí kvalitu, objektivitu, hospodárnosť a transparentnosť riadenia mesta.

„Kontrolná činnosť v samospráve musí byť komplexná na všetkých úrovniach, teda nielen na mestskom úrade, ale aj v organizáciách založených mestom, resp. s majetkovou účasťou mesta, ktorým sú poskytované účelovo viazané financie. Predpokladá tiež neustále vzdelávanie zamestnancov s cieľom dosiahnuť ich vyššiu odbornosť a kvalitu servisu pre občanov,“ vysvetlil piliere, na ktorých chce stavať výkon svojej funkcie.

Marcel Maťovčík je dlhoročným poslancom martinského mestského zastupiteľstva a má viacročnú prax v službách verejnej a štátnej správy.

Vo funkciu nahradí doterajšieho hlavného kontrolóra mesta Martin, ktorým bol predchádzajúcich šesť rokov Ján Zuberec. Ujme sa jej 1. januára budúceho roku.

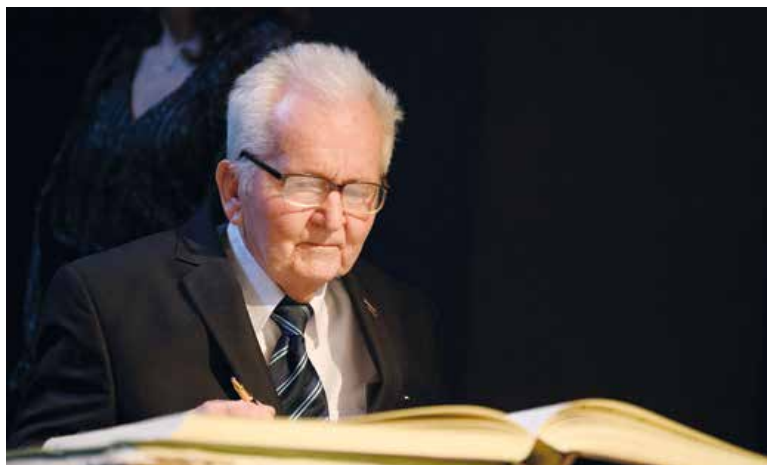
Predtým sa ale bude musieť vzdať poslaneckého mandátu. Vo volebnom obvode Ľadoveň-Jahodníky-Tomčany, kde bol zvolený, je prvým náhradníkom Martin Lechan.

Viera Legerská

Marcel Maťovčík sa na začiatku budúceho roka ujme funkcie hlavného kontrolóra mesta Martin. Foto: Roman Kopka

Slávnostné udeľovanie verejných uznaní mesta Martin 2022

Čestné občianstvo mesta Martin: prof. MUDr. Ján Buchanec, DrSc.
Za mimoriadne zásluhy v rozvoji martinskej pediatrie a šírení dobrého mena mesta Martin

Čestné občianstvo mesta Martin: Zora Jesenská in memoriam
Za výnimočné prekladateľské dielo a vyhranené občianske, demokratické i mravné postoje

Čestné občianstvo mesta Martin: Božidar Vongrej in memoriam
Vášnivému spevákovi, učiteľovi a zbormajstrovi, ktorý zanechal v Martine hlbokú stopu

Cena mesta Martin: Ing. Mária Kleňová, PhD.
Za mimoriadne zásluhy v oblasti celoživotného vzdelávania na martinskej univerzite tretieho veku

Cena mesta Martin: Ing. Ladislav Komora, CSc., in memoriam
Za výnimočné zásluhy v oblasti organickej chémie a technológie

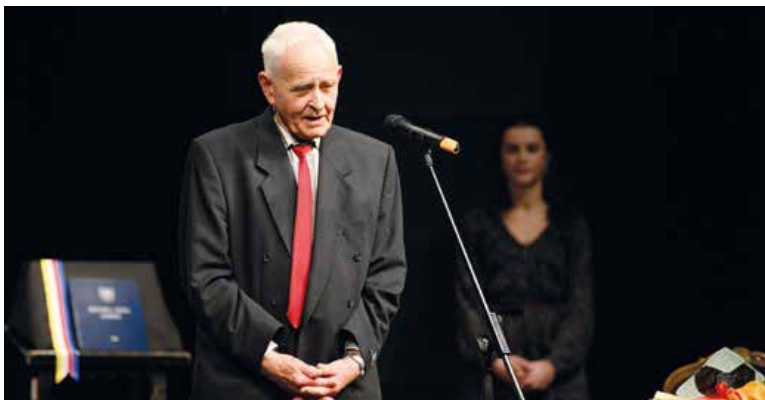
Cena mesta Martin: Ing. Peter Kunc
Za šírenie dobrého mena martinského strojárstva na Slovensku i v zahraničí

Cena mesta Martin: Mgr. Ivan Riabič

Za významný rozvoj kultúry a reprezentáciu mesta Martin

Cena dobrovoľníka mesta Martin: Bohuslav Hurta

Za nezištnú pomoc v prospech nevidiacich a slabozrakých Martinčanov

Cena dobrovoľníka mesta Martin: Jozef Turzík

Vášnivému turistovi s citom pre ekológiu

Cena primátora mesta Martin: Michaela Barchevitch

Za šírenie dobrého mena a výnimočnú reprezentáciu mesta Martin v oblasti kultúry

Cena primátora mesta Martin: Borislav Bukovský

Za dlhoročné výnimočné výsledky vo vedecko-výskumnej oblasti

Cena primátora mesta Martin: Mgr. art. Tomáš Grega

Za umelecké stvárnenie postavy Karola Duchoňa v inscenácii Zem pamätá

Cena primátora mesta Martin: Viktória Uhrinová

Za jej vznešený čin v prospech vážne chorých ľudí

Cena primátora mesta Martin: DEEP DANCE CLUB

Za úspešnú reprezentáciu mesta Martin a výnimočné výkony v disco tanco disciplínach

FOTOREPORTÁŽ: Aj takéto boli tohtoročné Dni svätého Martina

Martinčania i návštevníci mesta si po dlhšom čase opäť naplno vychutnali Dni svätého Martina. Centrum mesta v piatok 11. a v sobotu 12. novembra zaplnili stánky remeselníkov a užitočných umelcov, na Divadelnom námestí sa ochutnávali všakovské dobroty, niečo sa vypilo a najmä sa zabávalo pri pútavom kultúrnom programe. Ľudia v piatok potleskom odmenili vystúpenia žiakov umeleckých škôl z Martina i Turian, tanečné choreografie Dance clubu, Martica New Age či Tanečnej školy Aknela. A napokon zaplnené námestie rozospievala a roztancovala po-

pulárna liptovská kapela Ploštín Punk. Ale aj sa trochu športovalo, do centra mesta sa vrátil Beh na Martina v Martine.

V sobotu zas Hviezdoslavov park patril stredovekému dňu. Po rokoch covidovej pauzy sa rytieri, zbrojnoši, dvorné dámy, poddaní vrátili do mesta, aby obnovili tradíciu pripomínania si roku 1340, keď kráľ Karol Róbert z Anjou udelil osade Martin mestské privilégia. Všetko vyšlo perfektne – počasie, atmosféra, nechýbali dobre naladení účinkujúci či remeselníci a najmä spokojní návštevníci. (KP)

Ochutnávku dobových jedál pripravilo Združenie živej histórie Via Castrum z Martina. Toto združenie zorganizovalo celý stredoveký deň v Hviezdoslavovom parku, vrátane historického sprievodu. Tvorili ho dve rodiny – Zuzana a Ján Prachárovci s deťmi Miškou a Matejom, ďalej Dominik Morgenstern so Zuzkou Hajdúchovou a ich dcérkou Natáliou.
Foto: Viera Legerská

Fotografia hore: Matku, Karolínu, Adku, Ninku a ďalšie deti dobre pozabával Šašo Porro z Teátra Komika, ktorý prišiel do Martina z Bánova pri Nových Zámkoch.
Foto: Viera Legerská

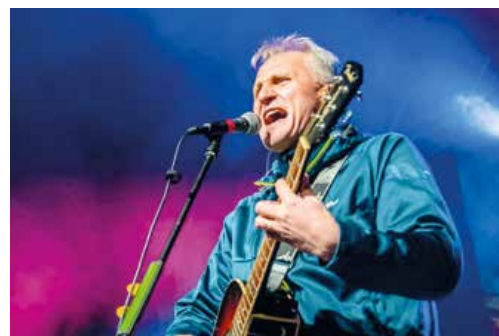
Fotografia dole: Tanečníci z Pulcherrima Rosa predviedli tance z 12. – 15. storočia a renesancie.
Foto: Viera Legerská

Minciár Ján Prachár. Združenie, ktoré vedie, môžete stretnúť hľadám na všetkých podujatiach so stredovekou a remeselnou tematikou na Slovensku.
Foto: Viera Legerská

Vyrábať luky, to tiež potrebuje fortieľ. V Martine ho ukázal Marek Gajdoš zo žilinského Terra De Selinan.
Foto: Viera Legerská

Ploštín Punk vie stále ľudí pozitívne naladiť.
Foto: Kultúrna scéna Martin

Kultúrny program folklórnym pásmom otvárali najmladší žiaci Súkromnej umeleckej školy z Turian.
Foto: Roman Kopka

Beh na Martina bol súčasťou dní mesta Martin.
Foto: Roman Kopka

Doma sa predstavila aj tanečná skupina Martico New Age.
Foto: Kultúrna scéna Martin

Do Martina zavítali aj zahraničné delegácie partnerských miest. Martinčanom sa prihovára starosta Jičina Jan Malý.
Foto: Kultúrna scéna Martin

Ako vyzerala stredoveká obuv a ako ju bolo treba opravovať, hovorí návštevníkom Mária Bielešová zo zvolenského združenia Pulcherrima Rosa.
Foto: Viera Legerská

Deti a žiaci predviedli, že na Martin môžeme byť hrdí

Do tohtoročných Dní sv. Martina v metropole Turca svojím obsahom zapadlo aj vyhodnotenie projektu Odkaz sv. Martina, ktorému sa na podnet mesta Martin a jeho oddelenia školstva, mládeže, kultúry a športu venovali deti materských a základných škôl.

Žiaci Ema Cicková, Simona Rusnáková a Samuel Bílek zo ZŠ s MŠ, Podhájska, vyhrali powerpointovú prezentáciu. Diplom i darčeky im odovzdali primátor mesta Ján Danko a členovia poroty Tatiana Červeňová s Brunom Horeckým a prednostom MsÚ Jánom Žilom. Žiaci pracovali pod vedením učiteľky Stanislavy Sebiňovej.
Foto: Viera Legerská

V úvode vyhodnotenia projektu, ktorý sa každý rok venuje inej celospoločenskej téme, sa žiakom, pedagógom a rodičom prihovril primátor Ján Danko. Poďakoval sa im za podporu a pomoc deťom pri tvorbe výtvarných, literárnych prác a prezentácií.

„Martin je centrom kultúry Slovákov, má bohatú históriu a som hrdý na to, že v ňom vyrastajú ľudia, ktorí vedia rozvíjať symboliku mesta a šíriť jeho dobré meno,“ povedal.

Najmenší kreslili a maľovali

Súťaž výtvarných prác na tému Symboly mesta mojimi očami organizátori rozdelili na dve kategórie. V prvej boli práce detí materských škôl a v druhej žiakov I. stupňa základných škôl. Porota si v prvej z nich mohla vybrať z ponuky 31 súťažných prác z 11 materských škôl, v druhej súťažilo 14 výtvarníkov zo siedmich základných škôl.

Nina Kunáková, tretiačka zo ZŠ s MŠ Priehradná, zvíťazila v druhej kategórii s výtvarnou prácou Môj erb – môj úsmev.

„Rada tancujem, spievam a rada kreslím. Preto som si vybrala kroj. Dievčine na obrázku som vyrobila zásteru z modrotlačky, rukávce na blúzke z látky, zaplietla som jej vlásky, dokreslila hory, vodu, trávu okolo. Doma ma všetci pochvália. Aj moja triedna učiteľka Magdaléna Gaťová,“ tešila sa z úspechu Ninka.

Radost' mala aj Alžbeta Júlia Bačé z tej istej školy, ktorá sa v literárnej práci venovala najmä strojárkej tradícii v Martine.

„Čerpala som z rozhovorov s rodičmi, starými rodičmi, ale aj z internetu. Chcela som ukázať, že Martinčania môžu byť na svoje mesto hrdí,“ zverila sa víťazka kategórie literárnych prác.

Privilégiá a symboly v prezentáciách

Žiaci II. stupňa ZŠ sa mohli zapojiť do projektu s literárnymi prácami, powerpointovými prezentáciami a videami. Spájala ich téma: Privilégiá a symboly. S krásnymi slovami si dali hodne práce štyria žiaci z troch ZŠ. Videá prezentovalo päť žiakov z dvoch ZŠ a powerpointové prezentácie do súťaže poslalo jedenásť žiakov zo štyroch ZŠ.

Aj keď sa deti po covidovej prestávke nedostali celkom do formy a účasť na tohtoročnom 18. ročníku projektu bola trochu nižšia ako v minulosti, nič to neubralo na kvalite prác a porota udelila aj mimoriadne ceny.

„Preto som rada, že v hľadisku sedeli ako diváci aj žiaci a pedagógovia škôl, ktoré sa tento raz do súťaže nezapojili. Verím, že ich to bude motivovať pre ich budúcu účasť v projekte,“ po-

Momentka z odovzdávania ocenení. Ema Šimková a Katarína Kulašáková zo ZŠ s MŠ na Hurbanovej ulici vyhrali podkategóriu videá. Na snímke s primátorom mesta Jánom Dankom a členmi poroty Tatianou Červeňovou s Brunom Horeckým a prednostom MsÚ Jánom Žilom.
Foto: Viera Legerská

Alžbeta Júlia Bačé zaujala svojou prácou Martinčanom na celý život.
Foto: Viera Legerská

Tieto práce z materských škôl Martina sa porote páčili najviac.
Foto: Viera Legerská

vedala Henrieta Brezniaková, vedúca oddelenia školstva, mládeže, kultúry a športu.

Pri tvorbe videí sú žiaci veľmi zruční

Ďalej podotkla, že kvalita prác detí a žiakov sa zlepšuje, tohto roku napríklad v rámci powerpointovej kategórie bolo treba vytvoriť podkategóriu videá, lebo deti sú v tvorbe videofilmov veľmi zručné a vedia nastolené témy výborne spracovať.

„Zároveň ich to obohacuje, naučia sa niečo nové o histórii, rozmyšľajú o nej a vedia vedomosti sprostredkovať cez toto médium,“ uzavrela H. Brezniaková s tým, že práve pripomínanie si historického odkazu našich predkov a poukázanie na jeho súčasný rozvoj sú nosnými motívmi projektu.

Aj preto tohtoročná téma korešpondovala so Stredovekým dňom v Martine, ktorý sprostredkoval udelenie mestských privilégií nášmu mestu v roku 1340.

Viera Legerská

Vítězná práce Niny Kunákovéj v kategórii ZŠ I. stupňa – Môj erb – môj úsmev.
Foto: Viera Legerská

Z víťazstva sa tešila aj tretiačka Nina Kunáková. Na snímke s primátorom mesta Jánom Dankom a členmi poroty Tatianou Červeňovou a Brunom Horeckým.
Foto: Viera Legerská

VYHODNOTENIE PROJEKTU - VÝSLEDKY

Výtvarné práce detí MŠ: 1. Michaela Balázsová, MŠ, Nálepka, Martin v knihe, 2. Júlia Jašková, ZŠ s MŠ, Priehradná, Minulosť a budúcnosť Martina, 3. Matúš Sloboda, ZŠ s MŠ, Hurbanova, Symboly Martina, Cena poroty: Adela Grajciarová, MŠ, Tajovského, Erb Martina, Mimoriadna cena za kreativitu: Tímea Hlavatová, ZŠ s MŠ, Priehradná, Biely kôň zašpinený od dažďového počasia v Martine.

Výtvarné práce žiakov I. stupňa ZŠ: 1. Nina Kunáková, ZŠ s MŠ, Priehradná, Môj erb – môj úsmev, 2. Nikoleta Lamošová, ZŠ s MŠ, J. V. Dolinského, Sv. Martin, patrón nášho

mesta, 3. Karolína Kurucová, ZŠ, Jozefa Kronera, Štedrý Martin, Cena poroty: Liana Burganová, ZŠ s MŠ, Priehradná, Návrh na erb mesta Martin.

Literárne práce: 1. Alžbeta Júlia Bačé, ZŠ s MŠ, Priehradná, Martinčanom na celý život, 2. Miriam Šichtová, Gymnázium Jozefa Lettricha, Slávny vývoj legendárneho mesta, 3. Dušan Silnica, ZŠ s MŠ, Hurbanova, Óda na Martin.

Video: 1. Ema Šimková a Katarína Kulašiová, ZŠ s MŠ, Hurbanova, Symboly a privilégiá nášho mesta, 2. Lukáš Kolka, Matúš Belko a Pavol Nátny zo Súkromnej spojenej školy, Bagarova, Igor Thurzo ako symbol Martina.

Powerpoinové prezentácie: 1. Ema Cicková, Simona Rusnáková a Samuel Bílek, ZŠ s MŠ, Podhájska, Martin – príbeh nášho mesta, 2. Vivien Brunčáková a Tomáš Vecel, ZŠ s MŠ, J. V. Dolinského, Symboly a privilégiá mesta Martin, 3. Tomáš Čičerín, Emily Scott a Filip Hořava, ZŠ Alexandra Dubčeka, Kniha – symbol nášho mesta.

Cena publika: So zhodným počtom hlasov ju získali Miriam Šichtová z Gymnázia Jozefa Lettricha a kolektív žiakov v zložení Ema Cicková, Simona Rusnáková a Samuel Bílek zo ZŠ s MŠ, Podhájska.

Poslanci chcú upraviť a finančne optimalizovať pohotovostný režim zimnej údržby

Sneh v Martine a téma zimnej údržby miestnych komunikácií budú patriť v najbližších dňoch k najdiskutovanejším.
Foto: Roman Kopka

Zimnú údržbu mestských komunikácií bude aj v tejto sezóne zabezpečovať spoločnosť Brantner Fatra Martin. V snahe šetriť financie poslanci schválili obmedzenie pohotovostnej služby. Nad touto témou stále visia otázky.

Organizáciou zodpovednou v Martine za zjazdnosť miestnych ciest bude aj túto zimu Brantner Fatra. Operačný plán ich údržby prerokovalo na svojom novembrovom zasadnutí MsZ. Zriadená je pohotovostná služba a tiež operačný štáb, ktorého náčelníkom je prednosta MsÚ Ján Žila.

Údržbu podriadia zimným podmienkam

Základom údržby mestských komunikácií budú aktuálne zimné podmienky. Podľa dôležitosti vzhľadom na potreby dopravy a zásobovania obyvateľstva a zabezpečenia zdravotnej a požiarnej služby sú miestne cesty zaradené do štyroch kategórií (I. – IV.) a chodníky (schody a cyklochodníky) do troch kategórií (I., II. a IV.).

Do prvej kategórie údržby miestnych ciest sú zaradené prejazdne úseky ciest I., II. a III. triedy, tepnové cesty, spojovacie cesty s hromadnou dopravou, prístupové cesty k zdravotníckym zariadeniam, trasy hasičských vozidiel a ďalšie významné cesty podľa miestnych podmienok. Časový limit na zabezpečenie ich zjazdnosti je do štyroch hodín od začatia nepriaznivej situácie.

Druhá kategória zahŕňa spojovacie cesty nezaradené do I. kategórie, prístupové a obslužné cesty, ktoré majú význam pre zásobovanie, dopravu z priemyselných závodov a podobne, miestne cesty a chodníky pri školách a školských

zariadeniach. Zjazdnosť týchto ciest musí byť zabezpečená do ôsmich hodín od skončenia nepriaznivej situácie. No v prípade trvalého sneženia sa s ich údržbou začne až potom, čo budú v poriadku cesty z prvej kategórie.

Prístupové a obslužné cesty, ktoré majú význam prevažne len pre dopravu súkromnými dopravnými prostriedkami, sú zaradené do tretej kategórie. Zimná údržba sa na nich začne po skončení prác na cestách I. a II. kategórie. Vo štvrtéj sú cesty, ktoré majú charakter vnútroblokov a priľahlé parkoviská, prístupové cesty k radovým garážam. Na tieto cesty stroje vyrazia až potom, čo bude skončená zimná údržba na cestách I. – III. kategórie.

Chodníky a parkoviská prídu na rad po cestách

A ako to bude s chodníkmi, parkoviskami, schodmi a pešími lávkami? Pri ich zaradení do jednotlivých kategórií zimnej údržby plán zohľadňuje najmä ich význam z hľadiska intenzity dopravy a trás MHD a podľa toho je stanovený aj čas ich údržby potom, čo sa skončí zimná údržba na cestách. V každej mestskej časti sú chodníky zaradené z hľadiska dôležitosti do I., II. a IV. kategórie. Ich zoznamy obyvatelia nájdu na webovej stránke mesta.

V Martine sú aj komunikácie, na ktorých sa zimná údržba nevykonáva pre nevhodnosť, resp. také, kde nie je možné mechanizovanú údržbu využiť. Budú označené dopravnou značkou – iné nebezpečenstvo s dodatkovou tabuľou: Mesto Martin zimnú údržbu nevykonáva. Toto sa vzťahuje na chodníky, cyklotrasy,

priestranstvá a priechody v parkoch, ktoré svojím poslaním slúžia na rekreáciu a oddych v lete, teda aj Hviezdoslavov či Dolinského park, ale aj alej okolo rieky Turiec či chodníky okolo letného kina a chodník do Múzea slovenskej dediny a ďalšie.

Na ostatných parkoviskách sa bude údržba vykonávať na základe objednávky prevádzkovateľov. Na požiadanie je možno od snehu a ľadu vyčistiť parkoviská pred cintorínmi a aj ostatné cesty, chodníky a cyklochodníky v správe mesta, ktoré nie sú súčasťou zoznamu v jednotlivých kategóriách zimnej údržby.

Nebezpečné úseky budú mať pri údržbe prioritu

Ako je to s nebezpečnými úsekmi miestnych ciest? Do ich súhrnu sú zaradené všetky úseky ciest s častým výskytom poľadovice a závejov a všetky križovatky. Kritérium nebezpečnosti platí aj na miestach náhlej zmeny zjazdnosti, ojedinelé výtlky, spadnuté stromy a kmene, čo sa teraz nedá predvídať. Do prvej kategórie sú preto zaradené aj cesty a chodníky, ktoré vedú do a z kopca, schody, chodníky, ktoré sa využívajú ako prístupové k obchodným centráam alebo spájajúce mestské časti a podobne.

”

Pohotovostná služba nás stojí 256-tisíc eur, potrebujeme náklady znížiť.

Milan Ftorek

Pri údržbe komunikácií je na niektorých úsekoch vylúčený posyp chemickým či inertným materiálom. Ide o nadjazdy a mosty a chémie sa nebude využívať ani v ochrannom pásme prírodných minerálnych zdrojov. V prípade potreby sa bude vykonávať aj ručné dočisťovanie od zostatkového snehu.

Na zimnú údržbu je v areáli Brantner Fatra pripravených 800 ton inertného posypového materiálu a 800 ton posypovej soli.

Dôležité pre vodičov – ak budú účastníkmi dopravnej nehody, ktorú zapríčinila nedostatočná zimná údržba, dopravná polícia je povinná k vy-

šetrovaníu nehody prizývať aj zodpovedného pracovníka Brantner Fatra.

Škrtnutie ľudí z pohotovosti versus bezpečnosť dopravy

V snahe optimalizovať náklady na zimnú údržbu predložil poslanec Milan Ftorek zastupiteľstvu návrh na uznesenie, ktoré má za cieľ redukovať pohotovostnú službu a posilniť kompetencie mesta pri jej prerušovaní.

„Mesto Žilina vynakladá na zimnú údržbu kilometra komunikácií 1 066 €, Martin 1 381 €. Pohotovostná služba nás stojí 256-tisíc eur, potrebujeme náklady znížiť,“ dôvodil, nie neuviedol zdroj týchto údajov.

Navrhol, aby sa zúžil počet ľudí na pohotovostnej službe, s výnimkou zmenového dispečera, na polovicu. Kompetenciu o prerušení pohotovostnej služby v prípade dlhodobej priaznivej predpovede počasia navrhol presunúť na správu komunikácie a súhlas väčšiny členov operačného štábu a tretím návrhom z jeho dielne bola zmena v kompetenciách ohľadom pokynov k zimnej údržbe. Podľa nej má službukonajúci zmenový dispečer rešpektovať pokyny náčelníka operačného štábu alebo koordinátora MsÚ, s vedomím prevádzkového riaditeľa Brantner Fatra.

Hoci predkladateľ správy Marián Koreň, vedúci oddelenia dopravy MsÚ, upozornil, že v prípade schválenia týchto návrhov môže dôjsť k nedodržaniu dohodnutého časového limitu údržby miestnych komunikácií a ohrozeniu bezpečnosti dopravy najmä pri náhlom zhoršení počasia, mestské zastupiteľstvo tesnou väčšinou hlasov návrhy M. Ftoreka schválilo.

Debate o optimalizácii nákladov sú otvorené

Stalo sa tak aj napriek stanoviskám niektorých poslancov a vedenia mesta (S. Thomka, J. Danko, J. Petráš, Ľ. Vaňko), ktorí dôvodili, že nie je možné bez podrobnej analýzy celého plánu údržby vytrhnúť z kontextu jeho časti a meniť ich, a to bez ubezpečenia, či sú v praxi vykonateľné. M. Uherčík a R. Gajdoš ocenili na návrhu to, že jeho cieľom je služby zimnej údržby aj finančne optimalizovať a vítajú otvorenie tejto témy.

Spomínané návrhy budú musieť byť odkomunikované s Brantner Fatra Martin.

Viera Legerská

Mladí diskutovali o tom, ako by zlepšili život v meste

Mladí Martinčania diskutovali o tom, čo by chceli zmeniť, s akými problémami sa stretávajú a ako by aj oni mohli prispieť k lepšiemu životu mládeže.

Aj spoločenskou hrou sa dá o fungovaní mesta veľa naučiť.

Foto: Archív mesta Martin

Mesto Martin zorganizovalo 18. októbra na chate Osikovo už druhé stretnutie martinských mládežníkov. Stretnutia sa zúčastnili zástupcovia Parlamentu mladých Martin, reprezentanti školských parlamentov martinských základných a stredných škôl, zástupcovia z Mestského úradu Martin – oddelenie školstva, mládeže, kultúry a športu či mestského centra voľného času a regionálna koordinátorka pre mládež z Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (NIVAM).

Na stretnutí sa mladí ľudia dozvedeli, ako môžu participovať v meste, ako funguje Parlament mladých Martin, aké majú možnosti na realizáciu svojich nápadov. Diskutovali i o tom, čo v meste mladým ľuďom chýba, čo by chceli zmeniť či vylepšiť.

Čo im v meste chýba?

Mladým ľuďom chýba v meste mládežnícke centrum, miesta pre stretávanie, uvítali by viac oddychových zón s lavičkami a upravených parkov, lepší prístup k multifunkčným ihriskám či športoviskám, zrekonštruovanie plavárne a kúpaliska.

Ako sa ukázalo, mládeži nie je ľahostajné ani to, ako naše mesto vyzerá. Ako mnohí uviedli, nevyhnutná je oprava Námestia S. H. Vajanského, častejšie čistenie Hviezdoslavovho parku od

odpadkov či rekonštrukcie chodníkov. Život mladých ľudí v meste by spestrili každoročným tradičným jarmokom, mládežníckymi festivalmi, rôznymi kultúrnymi podujatiami, súťažnými populadniami či víkendmi a tematickými dňami.

Nie je mesto ako mesto

Súčasnou stretnutia bolo aj neformálne vzdelávanie. Prostredníctvom spoločenskej hry Nie je mesto ako mesto sa účastníci stretnutia dozvedeli, ako funguje participatívny rozpočet vo fiktívnom meste. Vo fiktívnom mestečku si vyskúšali, že mnohokrát je ťažké rozhodnúť, kam pôjdu peniaze z mestského rozpočtu, a zistili, aké je dôležité spolurozhodovanie a diskusia o problémoch, ktoré trápia obyvateľov mesta. Naučili sa, že je nesprávne vnímať mestské štvrte či cieľové skupiny jednotlivito, ale na mesto je potrebné hľadieť ako na celok.

Záver stretnutia patril príkladom dobrej praxe. Účastníci sa venovali aktivitám v školských parlamentoch. Zástupcovia jednotlivých školských parlamentov hodnotili činnosť parlamentov, vyzdvihovali akcie a projekty, ktoré sa im úspešne podarilo uskutočniť. Na niektorých základných školách parlamenty zatiaľ nefungujú, ale žiaci z dotknutých škôl sa inšpirovali ostatnými rovesníkmi a budú sa snažiť o to, aby participácia žiakov začala fungovať aj v ich škole.

(KD, RED)

KONTAKTY SPOJENÉ S VÝKONOM ZIMNEJ ÚDRŽBY:

Zmenový dispečer:

tel.: 421 1333,

e-mail: fatra@brantner.sk

MsÚ Martin: e-mail: komunal@martin.sk

Opona Národného domu.
Foto: archív SKD

Skvost, aký na Slovensku nemá páru. Reštaurovanie opony treba dokončiť

Podujatie Za oponou (Domu) bolo literárno-hudobným večerom, ktoré v Kafé Brept SKD otvorilo cyklus Dva národy – jeden Dom.

Divadlo chce prispieť k budovaniu sítě „neviditeľných mostov“, ktoré Čechov a Slovákov spájajú, no zároveň sú aj príležitosťou na opráštenie časom zanesených stôp českej kultúry a česko-slovenskej vzájomnosti v Turci.

Povestné Silvestre, prvé boli bez opony

Začať sa preto nedalo inak ako divadelnou oponou Národného domu. V čase, keď ju do Martina doviezli, Národný dom už mal po svojej kultúrnej premiére. Prvé podujatie, ktoré sa v ňom konalo, bol, ako vieme, silvestrovský divadelný program v roku 1889. Odvtedy boli martinské Silvestre rovnako povestné ako známe Augustové slávnosti. Predstavitelia Domu sa rozhodli vybaviť jeho javisko maľovanou oponou. V sále už svoju činnosť vyvíjal ochotnícky krúžok Slovenský spevokol.

So žiadosťou o pomoc sa obrátili do Prahy a česká strana zareagovala veľmi veľkoryso. Umelecká beseda – prvý český umelecký spolok, sa rozhodla znášať všetky náklady spojené s vytvorením opony a venovať ju ako dar Národnému domu. Aj preto je na opone v dekoratívnom orámovaní pod spodným okrajom

ústredného obrazu nápis: Bratřím Slovákům – Umelecká beseda.

Kým prišla do Martina, vystavili ju v Žofíne

Autorom maľovanej opony je akademický maliar Karel Vítězslav Mašek. A kým ju symbolicky na Štedrý deň v roku 1891 do Martina priviezli, bola vystavená v Žofínskej sále v Prahe. Je svojho druhu jedinou pamiatkou našich národných dejín v 19. storočí s priamym presahom na vzájomné vzťahy Čechov a Slovákov.

”

Opona je teraz umiestnená síce na dôstojnom mieste, ale podľa môjho názoru by sa mala vrátiť domov – do Domu.

Jozef Dorica

Tieto informácie, ale aj emócie spojené s hudbou a čítaním sprostredkovali tvorcovia a účinkujúci literárno-hudobného večera Lukáš Bru-

tovský, Miro Dacho, Matej Urban a Nad'a Vladařová. Do Brept-u pozvali aj reštaurátora Maškovej opony Jozefa Doricu.

Uskladnenie sa podpísalo pod havarijný stav opony

„Je pravdepodobné, že už v čase pred demonštráciou opony v martinskom divadle, bol jej fyzický stav i umelecká hodnota, vážne narušená,“ povedal reštaurátor s tým, že aj následné uskladnenie takého rozmerného diela sa podpísalo pod jeho havarijný stav.

„Podľa viditeľných stôp bola opona najskôr poskladaná, čím sa v miestach zhybov poškodila maľba. Potom ju natočili po dĺžke na kobercové rúry, avšak maliarskou vrstvou dovnútra,“ okomentoval ďalšie postupné zalamovanie maliarskej vrstvy a jej deštrukciu.

Keď v roku 1999 z iniciatívy Evy Králikovej, odborníčky Etnografického múzea SNM v Martine, Jozefa Doricu oslovili s ponukou oponu zreštaurovať, bola už značne poškodená.

„Bola to výzva, ktorú som nedokázal odmietnuť. Mojou úlohou bolo vykonať všetky reštau-

O OPONE

■ Karel Vítězslav Mašek mal v čase maľovania opony 26 rokov, bol znalcom slovenského prostredia a už v roku 1889 vystavoval v pražskom Rudolfíne obrazy so slovenskou tematikou. Známe sú aj jeho neskoršie akvarelové štúdiá detvienských krojov.

■ Rozmery opony sú: výška 468 cm a šírka 665 cm, podložku tvorí sedem pásov ľanového plátna, ručne zošitých na výšku.

■ Autor sa inšpiroval princípmi opony, ktorú po ničivom požiari pražského Národného divadla namaľoval Vojtěch Hynais v rokoch 1880 – 83.

■ Maškova opona slúžila divadlu aj po premenovaní Národného domu v roku 1944 na Slovenské komorné divadlo.

■ Počas prestavby budovy divadla v päťdesiatych rokoch bola opona zvesená.

■ Pravdepodobne v druhej polovici päťdesiatych rokov bola odovzdaná Etnografickému múzeu SNM a stala sa súčasťou jeho kultúrno-historických zbierok.

■ Zaujímavosťou je, že pri reštaurovaní sa na zadnej strane plátna objavili kresebné štúdiá od malých skíc až po životnú veľkosť. Je ich desať a ich autor je neznámy. Po podlepení zostali neviditeľné, preto ich reštaurátor dôkladne zdokumentoval a odovzdal na ďalší výskum.

Reštaurátor Maškovej opony Jozef Dorica (vľavo) a moderátor večera Miro Dacho.
Foto: B. Konečný

rátorské práce, ktoré by viedli ku komplexnej konzervácii a zabezpečení fyzickej zložky diela, transportovať ho na miesto inštalácie, napnúť na nový podrám a inštalovať oponu na stenu. Až potom sa malo pokračovať vo výtvarnej časti reštaurovania," okomentoval rozsah svojej práce.

Veľkosť opony sťažovala jej reštaurovanie

Opísal tiež, že jednou z najkomplikovanejších reštaurátorských prác bolo zabezpečenie pôvodného plátna opony pred ďalším poškodením, a to dublovaním na nové plátno. Keďže išlo o veľký formát a nebolo možné zaobstarat' nové plátno monolitného rozmeru, reštaurátor preto použil niekoľko kusov menších plátien a musel vyriešiť aj to, aby spoje a šviki neboli viditeľné a nepremietli sa rušivo po podlepení do maliarskej vrstvy.

Všetky práce spojené s reštaurovaním martinskej opony boli fyzicky veľmi náročné, dali sa vykonávať iba zvrchu, kľaciac na prenosných drevených mostíkoch.

Film, ktorý J. Dorica v Brepte premietol, ukázal aj komplikovaný transport opony späť do Martina. Museli ju vyložiť cez okno vysoko zdvižnou plošinou a na špeciálne upravenom vozidle previezť do Etnografického múzea. Vo veľkej zasadacej sieni, ktorú používa BarMuseum na svoje podujatia, je inštalovaná doteraz.

„A čaká na výtvarnú časť reštaurovania, ktoré by jej prinavrátilo pôvodný vzhľad a jej pôvodnú umelecko-historickú hodnotu," uzavrel J. Dorica. Pripomenul ešte, že opona je teraz umiest-

nená síce na dôstojnom mieste, ale podľa jeho názoru by sa mala vrátiť domov – do Domu.

Ochota je, ale či a kedy sa opona vráti Domu, zatiaľ nevedno

Tento názor vníma ako generačnú výzvu aj riaditeľ Slovenského komorného divadla Tibor Kubíčka. „Mali by sme po našich divadelných predchodoch prevziať štafetu a vrátiť originál divadelnej opony do priestorov, pre ktoré bola vytvorená. Momentálne prebieha dialóg medzi divadlom a múzeom, musíme vymyslieť spôsob i miesto, kam by sme ju mohli umiestniť tak, aby vynikla jej krása a historická hodnota a mohla ju obdivovať aj verejnosť," vyjadril sa.

Zatiaľ môžu návštevníci Národného domu počas niektorých divadelných predstavení či spoločenských podujatí obdivovať kópiu slávostnej Maškovej opony. Na scénu Národného domu ju inštalovali po rozsiahlej rekonštrukcii budovy, ktorú zavŕšili v roku 2008.

Cykklus pokračuje v novembri a decembri

V Brepte divadlo organizuje spolu tri podujatia mapujúce kultúrnu spoluprácu Čechov a Slovákov. Druhým bolo 19. novembra počas Nocí divadiel spomienkové stretnutie, na ktorom si martinská kultúrna verejnosť pripomenula všestrannú umeleckú osobnosť Arnolda Flögla, ktorý bol známy aj ako wagnerovský operný interpret. Jeho umelecké začiatky sa spájajú s mestom Martin a Slovenským spevokolom, ktorý sídlil v budove Národného domu. Tretie decembrové bude patriť herečke Květe Fialovej.

Viera Legerská

KULTÚRNE MENU

■ **V kine Moskva hrajú:** Princzná zakliata v čase II. (1.–5. 12.), Superžena (1.–5. 12.), Plastic Symphony (3.–4. 12.) Šialená noc (8.–12. 12.), Avatar-cesta vody (od 15. 12.)

■ **Slovenské komorné divadlo:** Spravodliví (1. 12.), D1 (Pracovný názov) – 2. 12., Fóbie (3. 12.), Traja veteráni (6. a 7. 12.), Sen noci svätajánskej (8. a 9. 12.), Leonce a Lena (10. 12.), Tri sestry (13. 12.), Zem pamätá (14. 12.), Spaľovač mŕtvol (15. 12.), Hráči (16. 12.), 1984 (17. 12.), Tri sestry (20. 12.), Zem pamätá (21. 12.), Sen noci svätajánskej (22. 12.), D1 (Pracovný názov) – 27. 12., Fóbie (28. 12.), Leonce a Lena (29. 12.), Zem pamätá (30. a 31. 12.)

■ **Premeny múzy alebo Ženy nového ve-ku II.** Výstavný projekt venovaný osobnostiam, ako sú Maša Haľamová, Zora Jesenská, Sláva Manicová, Bela Dunajská, Henny Fiebigová a Margita Figuli. Výstava je inštalovaná v Literárnom múzeu SNK.

■ **Martin Gejšberg & Richard Autner.** Koncertné turné dvoch umelcov, ktorých spojilo divadlo a hudba. Barmuseum, 2. decembra o 20. h.

■ **Odkazy III.** Koncert venovaný spomienke na umelecký odkaz Jána Kadavého. Štúdio SKD, 5. decembra o 18.30 h.

■ **Tornáda Květy Fialovej.** Hudobno-literárny večer z cyklu Dva národy – jeden Dom. Kaviareň Brept, 9. decembra o 18.30 h.

■ **Best of Na Pionieri a Jawe s Martinom Slobodníkom.** Video, slide show a rozprávanie s banskobystričským cestovateľom, Barmuseum, 9. decembra o 19. h.

■ **Komentované prehliadky mesta.** Špeciálna Mikulášska prehliadka bude 6. 12. a ďalšia 11. 12. Začiatok je vždy o 15.30 h, trvá 90 minút. Stretnutie je pred kostolom pri OC Galéria.

■ **Lebo medveď.** Autorské predstavenie o žene a nielen o turčianskych medveďoch. Účinkujú Zuzana Jurechová a Karin Sarkisjan. Kaviareň Brept, 10. decembra o 18.30 h.

■ **Politický revival v anektovanom Brepte.** Literárno-hudobný večer pod taktovkou Mariána Frkáňa. Okrem neho účinkujú: Rast'o Novotný, Alena Pajtinková a Daniel Žulčák. Kaviareň Brept, 16. decembra o 21. h.

■ **Tribute To Jimi Hendrix.** Koncert inšpirovaný legendárnym interpretom. Účinkujú: René Jacko, Milan Golha a Peter Goruša. Barmuseum, 16. decembra o 20. h.

■ **Vianočná Piano Show.** Martin sa stane súčasťou turné slovenského klavírneho virtuóza a speváka Jozefa Holleho. Jeho koncert sa uskutoční 17. decembra v Strojári.

Pripravila: (VL)

Iokasté mieri na európsky festival

Premiéra inscenácie Iokasté odštartovala v martinskom Slovenskom komornom divadle sezónu, ktorá je z viacerých dôvodov iná ako tie predošlé. Divadlo ňou nastúpilo na cestu udržateľnosti v umení, a to v spolupráci s Mestskými divadlami pražskými, konkrétne s Divadlom Komédie.

Hlavnými protagonistami inscenácie sú Jana Ol'hová a Peter Konáš, ktorým vypomáha performer Juraj Poliak.

Slovenská Iokasté mala premiéru v októbri, česká v novembri v Prahe. V obidvoch divadlách sa používa jedna scénická dekorácia, ktorej autorom je scénograf Pavol Borák. Jeden mesiac sa bude hrať u nás, druhý mesiac za riekou Moravou. Obidve divadlá sa podelili o náklady a dokázali sa vo svojich krajinách zapojiť do grantových schém, ktoré pomohli znížiť výdavky.

Inscenácia vznikla pod režisérskym vedením Lukáša Brutovského, zároveň aj autora hry, za dramaturgickej spolupráce Mira Dacha. Do autorského tímu ďalej patria Lenka Dobrovská (dramaturgická spolupráca a preklad do českého jazyka), Juraj Poliak a Michaela Poliaková

(výtvarná spolupráca), Zuzana Hudáková (kostýmy), Matouš Ondra (videoprojekcie), Martin Talaga (choreografia).

Martinské divadlo si v tejto sezóne zvolilo tému – silné ženské príbehy. Projekt Lukáša Brutovského, ktorý je inšpirovaný antikou, šiel autor priamo pre hercov Janu Ol'hovú a Petra Konáša. Iokasté je exkurzom dejinami nadvlády muža nad ženami, zrkadlí zúžený pohľad silnejšej časti ľudstva na postavenie tej slabšej – od Hippokrata z Efezu až po Donalda Trumpa, a to aj s miestami odľahčene humornou zachádzkou do dnešných, českých i slovenských, realít. Je aj príbehom ženy, ktorej utrpenie pramení z nastavených pravidiel spoločnosti, na pohľad nemenných, až kým mýtus ich jedovatosti a nezmyselnosti nepreverí čas a feministická pomsta. Občas sú na plač, občas na smiech.

Jana Ol'hová a Peter Konáš
Foto: Braňo Konečný

Vo výsledku to nie je inscenácia o dávnej minulosti, je o nás.

Inscenácia bude reprezentovať európske divadlo na festivale v Portugalsku. **Viera Legerská**

AMFO: Martin oslávil polstoročie súťaže amatérskej fototvorby

Začiatkom novembra vyvrcholil v našom meste 50. ročník celoštátnej postupovej súťaže a výstav amatérskej fotografickej tvorby – AMFO. Súťaž sa síce organizuje od roku 1973, no jej história sa viaže na iniciatívu martinských fotografův z roku 1965.

Vtedajší Fotoklub DK ROH ZŤS (dnes Fotoklub Karola Plicku) sa snažil do priestorov Strojára priniesť súťaž fotoamatérov z celého Československa. Aj názov AMFO znamená Amatérska martinská fotografia. Spolu so súťažou fotografův sa vtedy organizovala aj prehliadka diapoziťov pod názvom Diafoto.

Dnes má AMFO svoj pevný štatút, jedinečnosť a cieľ, ktorým je osloviť a podporiť čo najširšiu skupinu tvorcův a motivovať ich pre fototvorbu. Poverenie organizovať celoštátne kolo súťaže získalo na základe konkurzu vyhláseného Národným osvetovým centrom na roky 2021 – 2024 martinské Turčianske kultúrne stredisko.

Do aktuálneho ročníka sa zapojilo 852 fotografův, ktorí na súťaž poslali takmer 4-tisíc fotografií. Do celoštátneho kola postúpilo 226 autorův s 539 fotografiami. Aj ich práce nájdete na výstave, ktorá je do konca decembra inštalovaná v priestoroch Slovenskej národnej knižnice. Okrem toho na martinskej pešej zóne paralelne

do konca decembra prebieha výstava odporúčanej témy tohto ročníka AMFO Po slnku, vidím ťa, v závitoch času.

Stále to nie je všetko. Výstavu účastníkov a lektorův workshopov na tému Pamäť Turca hostí do konca januára budúceho roku Turčianska galéria. Výstavné aktivity na pešej zóne doplní do konca roka inštalovaná výstava Fotografia 2022 Fotoklubu Karola Plicku. Program jubilejného 50. ročníka, AMFO bude pokračovať v priebehu novembra

Súčasťou podujatí, ktoré sprevádzajú tohtoročné AMFO 2022, je aj výročná výstava martinského Fotoklubu Karola Plicku. Už po druhý raz ju umiestnili do centra mesta, aby ľudia mali bližšie k fototvorbe Turčanův. Pozrieť sa môžu na 23 fotografií a jeden plagát, ktorých autormi sú trinásť fotografův. Foto: Roman Kopka

a decembra v Turčianskom kultúrnom stredisku diskusiami s viacerými slovenskými fotografmi k ich autorským publikáciám.

Hlavnú cenu Amfo 2022 získal Adam Bielek z Valalík za cyklus fotografií Na čom záleží. Z Turca bol najúspešnejší Jozef Urban zo Sučian, ktorý dostal čestné uznanie vo vekovej kategórii bez rozlíšenia veku za cyklus My chceme do parlamentu.

(VL)

Študentka k 17. novembru: Sloboda nie je večná, je skôr skúškou charakteru a výdrže

Mesto Martin si pripomenulo 33. výročie Nežnej revolúcie spomienkovým podujatím pri Pamätníku obetí komunizmu.

Položením vencov k Pamätníku obetiam komunizmu, príhovormi a zapálením sviečok si predstavitelia mesta Martin spolu s občanmi v stredu podvečer 16. novembra pripomenuli 33. výročie Nežnej revolúcie, ktorá do vtedajšieho Československa po viac ako štyridsiatich rokoch totalitného režimu priniesla vytúženú demokraciu a slobodu.

„Sloboda nie je samozrejmosť, je skôr príležitosťou. Ako vieme používať moc, ako si vážime všetko, čo nám sloboda priniesla. Či už je to napríklad sloboda slova, alebo prístup k vzdelaniu,“ aj týmito slovami sa k prítomným prihovarila Andrea Bačevová, predsedníčka Parlamentu mladých v Martine.

Ďalej vo svojom príhovore okrem iného zdôraznila, že sloboda nie je večná, je skôr skúškou charakteru a výdrže.

„Napriek relatívnemu pokoju v našej krajine len kúsok od nás prebieha vojna našich susedov o slobodu. Je našou povinnosťou ju ochraňovať a nebát sa ozvať. Ak my študenti alebo všetci občania cítime, že nie je podľa nás nič v poriadku, prehovoríme, vyjadríme svoj postoj, ale hlavne nebudeme ticho. Nebojme sa sluš-

Pamätník sa nachádza pred budovou mestského úradu v Martine.
Foto: Roman Kopka

ne a otvorene komunikovať. Myslím, že máme všetky prostriedky na to, aby naša krajina bola ešte lepšou, v ktorej si budeme jeden druhého vážiť viac, v ktorej sa k sebe budeme správať

s úctou a pokorou. Najmä však budme jednotní a ukážme, že obeta všetkých predchodcov, ktorí stáli za našimi dejinami, nebola zbytočná,“ povedala Andrea Bačevová.

Primátora Martina Ján Danku veľmi potešila reč mladej študentky. „Aj to je dôkaz, že na Slovensku máme medzi mladými veľa šikovných ľudí, ktorí nezabúdajú na význam 17. novembra a ani na ďalšie dôležité udalosti, ktoré nám napriek všetkým starostiam a bolestiam dneška zabezpečili pokojný život v demokracii. Pre mňa ako človeka, ktorý pochádza z akademického prostredia, je 17. november spojený aj s Medzinárodným dňom študentstva. A som šťastný, že aj pred 33 rokmi boli študenti tou hybnou silou, riskujúc rôzne perzekúcie, ktorá naštartovala náš pokojný prechod od totality k demokracii.“

Na spomienkovom podujatí prehovoril i Ján Zuberec, hlavný kontrolór mesta Martin. „Dnes je 17. november 1989 aj podľa prieskumov verejnej mienky nemalou časťou verejnosti spochybňovaný. Avšak my sme od tejto dejinnej udalosti i vďaka mnohým slušným, pracovitým a poctivým ľuďom aj veľa dokázali. Ak tu bolo alebo je aj niečo negatívne, tak sme si sami na vine. I preto dávajme do popredia ľudí, ktorí niečo pre spoločnosť vytvorili a na ktorých môžeme byť hrdí.“

(KP)

K hrobom padlých vojakov položili karafiáty

História Dňa červených makov siaha až do 11. novembra 1918. V tento deň bolo medzi Nemeckom a štátmi Dohody podpísané v železničnom vagóne v Compiegnskom lese vo Francúzsku prímerie, ktoré viedlo k ukončeniu I. svetovej vojny. Červené maky, ktoré rástli medzi hrobmi padlých vojakov, sa stali symbolom

Na spomienke k ukončeniu I. svetovej vojny sa zúčastnili aj žiaci martinských škôl. K hrobom padlých vojakov položili červené karafiáty a zapálili sviečky.
Foto: Roman Kopka

utrpenia a spomienok na hrôzy tejto veľkej vojny. Túto významnú dejinnú udalosť, ale aj Deň vojnových veteránov, si Zväz vojakov SR – klub Martin, spolu s mestom Martin a Klubom výsad-

károv pripomenul dôstojnou a aj dojímavou spomienkou na Cintoríne hrdinov SNP v Martine-Priekepe.

Zazneli slávnostné príhovory i básne, na znak úcty všetkým obetiam vojen položili vence k pamätníku, žiaci martinských základných škôl zas položili na hroby padlých vojakov červené karafiáty a zapálili sviečky.

„Vo vojnách vyhasli životy miliónov ľudí po celom svete. Často zomierali i mladí ľudia, ktorí mali ešte všetko pred sebou, ktorí mohli tvoriť a pracovať, ktorí chceli mať rodinu a vychovávať deti. Je smutné, že v mene pochybných cieľov a ideálov zbytočne zomierajú ľudia i dnes a to aj neďaleko od nás. Vážme si slobodu, pokoj a mier, vymažeme z našich životov nenávisť, zlobu a hnev. Obraciam sa najmä na vás mladých, ktorí ste sem prišli, aby ste toto posolstvo šíрили ďalej medzi svojimi spolužiakmi a priateľmi. Nezabúdajme, že bez mieru niet slobody, nezabúdajme na ľudí, ktorí zaň položili svoje životy,“ povedal vo svojom príhovore Ján Danko, primátor Martina.

(KP)

TOTO SA OPLATÍ VEDIEŤ

Príprava na vykurovaciu sezónu predchádza tragédiám a škodám spôsobeným požiarmi

Nestihli ste tento rok vyčistiť a skontrolovať komín? S nástupom chladných dní sa začína vykurovaciu sezónu a kvalitná a odborná prevencia v objektoch osobného a súkromného vlastníctva je nevyhnutným základom prípravy na zimné vykurovacie obdobie.

Ekonomická situácia mnohé rodiny donútila znovu sa orientovať na pevné palivo a krb alebo pec na pevné palivo znovu začnú slúžiť svojmu pôvodnému účelu, nie iba na okrasu. Doslova denne v médiách sa objavujú správy o ľudských tragédiách spôsobených požiarmi, preto sa tejto téme treba venovať. Požiare spôsobujú poruchy a nevyhovujúci stav vykurovacích telies, dymovodov a komínov, vznikajú pritom nevyčísliteľné škody na majetku, nehovoriac o tom, že každoročne vyhasne niekoľko ľudských životov.

Aby ste predišli ničivým katastrofám, mali by ste sa o komíny, vykurovacie telesá a dymovody dôkladne starať.

Aby ste nemuseli čeliť dôsledkom požiarov, treba predchádzať chybám, ktoré sa na vzniku požiarov priamo podieľajú. Viete, o ktoré chyby najčastejšie ide?

1. Nevhodný výber druhu palivového spotrebiča do daného prostredia či použitie iného paliva do spotrebiča, než na ktoré je určený.

2. Nepravidelné čistenie a kontroly komínov - vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 401/2007 Z. z. o technických podmienkach a požiadavkách na protipožiaru bezpečnosť pri inštalácii a prevádzkovaní palivového spotrebiča, elektrotepelného spotrebiča a zariadenia ústredného vykurovania a pri výstavbe a používaní komína a dymovodu a o lehotách ich čistenia a vykonávania kontrol, predpisuje nasledovné lehoty na kontrolu a čistenie komínových telies:

- ak sú na komínové teleso pripojené spotrebiče s celkovým tepelným výkonom do 50 kW, raz za:
 - 4 mesiace - spotrebiče na tuhé alebo kvapalné palivá, a
 - 6 mesiacov - spotrebiče na plynne palivá a ak ide o komín bez vložky,
 - 12 mesiacov - spotrebiče na plynne palivá a ak ide o komín s vložkou.
- ak sú na komínové teleso pripojené spotrebiče s celkovým tepelným výkonom nad 50 kW, raz za:
 - 2 mesiace - spotrebiče na tuhé palivá alebo spotrebiče na kvapalné palivá,
 - 6 mesiacov - spotrebiče na plynne palivá.

Foto: freepik.com

• v občasne užívaných stavbách raz za 2 rok. Povinnosťou občanov je zabezpečovať pravidelné čistenie a kontrolu komínov. Na vykonávanie čistenia a kontroly komína musí mať ten, kto ich vykonáva, vyhovujúce nástroje, prístroje a zariadenia.

Potvrdenie o vykonaní čistenia a kontroly vyhotovuje ten, kto čistenie a kontrolu komína vykoná. Nedostatky zistené pri čistení a kontrole komína alebo dymovodu sa uvedú v potvrdení o kontrole. Ak sú zistené nedostatky závažného charakteru z pohľadu protipožiarnej bezpečnosti, komín alebo dymovod sa až do odstránenia nedostatku nemôže používať.

Prehľad kominárov a revíznych technikov je uvedený na webovej stránke Komory kominárov Slovenska www.kks-sr.sk.

3. Inštalácia spotrebiča alebo dymovodu mimo bezpečnej vzdialenosti od okolitých horľavých materiálov (pre tuhé palivá je to 80 cm alebo vzdialenosť určená výrobcom).

4. Zanedbanie konštrukčného stavu komína (netesnosti, škáry a pod.).

5. Neodborné pripojenie spotrebiča ku komínu (môže to vykonať len kominár alebo revízny technik komínov).

Okrem chýb, ktorým je potrebné predchádzať, poznáme aj niekoľko zásad, ktoré je potrebné dodržiavať:

1. Neprekurujte vykurovacie telesá, neskladujte a nesušte v ich blízkosti horľavé materiály a nechávajte ich bez dozoru.

2. Nepoužívajte na rozkurovanie horľavé kvapaliny, ako sú napríklad benzín, petrolej či denaturovaný lieh.

3. Inštaláciu vykurovacích telies zverte do rúk vždy len odborníkom.

4. Dbajte na to, aby vykurovacie teleso (pece, krby a pod.) malo nehorľavú ochrannú podložku proti tepelnému účinku popola alebo horúcich tuhých častíc paliva vypadnutých z otvoru na prikladanie paliva alebo z popolového otvoru vykurovacieho telesa.

5. Popol z vykurovacích telies vysypajte zásadne do nehorľavých a uzatvárateľných nádob.

Možno stojí za zamyslenie aj kúpa hasiaceho prístroja do domácnosti, aby sme mali po ruke pre prvé minúty adekvátnu pomoc, kým zavoláme na známe číslo HaZZ 150. Aj v Martine sú špecializované predajne, ktoré tieto prístroje ponúkajú a ochotne pomôžu s výberom a dobrou radou.

Zároveň vás upozorňujeme na následky porušovania základných povinností pri inštalovaní a používaní palivových spotrebičov, dymovodov a komínových telies, kde v priestupkovom konaní môže Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Martine uložiť pokutu v zmysle zákona č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov až do výšky 331 €.

Čas, ktorý venujete preventívnym opatreniam, stojí za spokojnejší spánok.

Spracovala: Jana Cikhartová

Vyššie tristo plavcov dalo tohtoročnú bodku za martinskou olympiádou

Martinská celoročná olympiáda rekreačných športovcov má za sebou posledné kolo 18. ročníka. Aktuálny ročník už tradične ukončili plavecké preteky. Uskutočnili sa po dvojročnej vynútenej prestávke.

Posledný októbrový štvrtok si na martinskej krytej plavárni v rámci piateho kola Martinskej celoročnej olympiády rekreačných športovcov zmeralo sily 308 plavcov a plavkyň, ktorí pretekali v 17 kategóriách.

Mladší pretekári plávali voľným spôsobom 25 m a starší žiaci s dospelými plavcami si museli poradiť s 50 m dĺžkou. Plavecké súťaže sa konali po dvojročnej prestávke z dôvodu pandémie, ktorá obmedzila konanie mnohých športových podujatí.

Dopoludnie bolo na plavárni vyhradené pre martinské základné a stredné školy. Ako uviedla jedna z hlavných organizátoriek Henrieta Brezniaková, vedúca oddelenia školstva, mládeže, kultúry a športu MsÚ v Martine, zo základných škôl sa najviac darilo Súkromnej základnej škole, Východná 11441/18 B, ktorá získala jednu zlatú medailu, tri strieborné a tri bronzové medaily.

Najúspešnejšou strednou školou sa stalo Gymnázium Jozefa Lettricha, ktoré si z bazény odnieslo tri zlaté a dve strieborné medaily.

Martinská olympiáda sa dlhodobo teší obľube a záujmu širokej verejnosti, účasť v jednotlivých kolách neustále narastá. Do jednotlivých pretekov sa častokrát zapájajú celé rodiny.

Plávanie je obľúbenou disciplínou Martinskej celoročnej olympiády rekreačných športovcov.
Foto: Rastislav Turčan

Olympiáda je určená pre všetky vekové kategórie, od tých najmenších až po seniorov. Najmladší účastníci tohtoročných plaveckých pretekov mali päť rokov a najstarším pretekárom sa stal nestarnúci 87-ročný Dezider Ferenczy, ktorý je inšpiráciou mnohých rekreačných športovcov.

„Sme radi, že po dvoch rokoch sme mohli opäť zorganizovať všetkých päť kôl našej olympiády. Plavecké preteky organizujeme v spojení s Plaveckou štafetou miest, takže účastníci našich pretekov si zároveň zaplavali aj v rámci ďalšieho zaujímavého podujatia,“ podotkla Henrieta Brezniaková.

(KD, RED)

MEDAILISTI 5. KOLA MCORŠ

Žubrienky dievčatá: 1. Timea Mičová, 2. Anabela Vartiaková, 3. Tamara Turbeková.

Žubrienky chlapci: 1. Jakub Veverčík, 2. Juraj Kostolník, 3. Marián Kamien.

Najmladšie žiačky: 1. Isabella Hnilicová, 2. Petra Rošteková, 3. Lea Adamčíková.

Najmladší žiaci: 1. Patrik Gočaltovský, 2. Samuel Danišek, 3. Lukáš Bakala.

Mladšie žiačky: 1. Daniela Račáková, 2. Darinka Belová, 3. Kristína Mikolková.

Mladší žiaci: 1. Tomáš Mičo, 2. Lukáš Písoň, 3. Matúš Jelenčík.

Staršie žiačky: 1. Kristína Novinská, 2. He-diye Jafari, 3. Karolína Šmidová.

Starší žiaci: 1. David Reich, 2. Branislav Berník, 3. Alexander Čejka.

Dorastenky a juniorky: 1. Laura Gruchaláková, 2. Jana Mižurová, 3. Viktória Baranovičová. **Dorastenci a junióri:** 1. Richard Puček, 2. Richard Reich, 3. Matej Liptai.

Ženy do 40 rokov: 1. Lucia Mičová.

Muži do 40 rokov: 1. Martin Bolek, 2. Marek Kapitulík, 3. Michal Hošala.

Ženy 41–50-ročné: 1. Liana Novinská, 2. Zuzana Machavová, 3. Tatiana Kostolníková.

Muži 41–50-roční: 1. Martin Tomeček, 2. Rastislav Turčan, 3. Ľuboš Thomka.

Ženy nad 50 rokov: 1. Katarína Adamicová, 2. Viera Rendková.

Muži 51–59-roční: 1. Branislav Turanský, 2. Ivan Hrozičnik, 3. Bohuslav Hurta.

MINIFUTBALOVÁ LIGA NAJMLADŠÍCH ŽIAKOV

V novembri sa najviac darilo Mudroňke

V októbri sa začala minifutbalová liga najmladších žiakov a žiačok okresu Martin. Do aktuálneho ročníka, ktorý je aj prípravou na prestížny turnaj McDonald's cup, sa prihlásilo rekordných osem základných škôl. Sú to: ZŠ s MŠ na Hurbanovej ulici, ZŠ na ulici P. Mudroňa, Evanjelická spojená škola, KZŠ s MŠ na ulici A. Bernoláka, ZŠ na Ulici N. Hejnej, ZŠ s MŠ na Ulici Dolinského, ZŠ na Ulici J. Kronera a ZŠ Valča.

Organizátorom obľúbenej súťaže je CVČ Kamarát. Liga sa hráva v telocvični a na futbalovom ihrisku na Hurbanke turnajovým spôsobom.

V 1. kole si najlepšie počínali futbalisti a futbalistky z Hurbanky, v 2. kole sa najviac darilo športovcom z Mudroňky. V poradí 3. kolo okresnej minifutbalovej ligy je na programe 15. decembra.

Výsledky zápasov novembrového kola: ZŠ s MŠ Hurbanova – KZŠ s MŠ A. Bernoláka 3:2,

Vítané družstvo z Mudroňky.
Foto: Bruno Horecký

ZŠ s MŠ Dolinského – Evanjelická spojená škola 0:3, ZŠ Mudroňa – ZŠ Valča 4:1, ZŠ Hejnej – ZŠ Kronera 4:3, ZŠ s MŠ Hurbanova – ZŠ Valča 11:0, ZŠ s MŠ Dolinského – ZŠ Kronera 4:1, ZŠ Mudroňa – KZŠ s MŠ Bernoláka 8:1, ZŠ Hejnej – Evanjelická spojená škola 1:3, ZŠ s MŠ Hurbanova – ZŠ Mudroňa 1:2, ZŠ s MŠ Dolinského – ZŠ Hejnej

1:1, ZŠ Valča – KZŠ s MŠ Bernoláka 0:2, ZŠ Kronera – Evanjelická spojená škola 0:5. Zápas o 3. miesto: ZŠ s MŠ Hurbanova – ZŠ s MŠ Dolinského 1:1 (na penalty 3:2). Zápas o 1. miesto: ZŠ Mudroňa – Evanjelická spojená škola 2:1

Za najlepšieho hráča novembrového kola bol vyhlásený Samuel Lilge z Mudroňky. (BH)

Vianočnú výzdobu zapne Mikuláš so sprievodom, bude aj klzisko i betlehem

V centre Martina sa už tradične rozsvieti vianočný stromček a výzdoba na Mikuláša. Stane sa tak aj v tomto roku, udalosť bude sprevádzať kultúrny program a rozdávanie sladkostí.

Po covidovej pauze sa víťanie Mikuláša a jeho sprievodu v centre Martina uskutoční v tomto roku v trochu väčšom štýle. Deti s rodičmi môžu prísť na Divadelné námestie 6. decembra popoludní, o 16. h k nim zavíta Mikuláš s čertom a anjelom a spolu s primátorom mesta Jánom Dankom rozsvietia vianočný stromček a vianočnú výzdobu.

Ozdoby na stromček vyrobia deti z martinských základných škôl, no pridať sa k nim môže

Vianočná výzdoba bude v Martine aj tento rok, zrejme o niečo skromnejšia. Ilustračné foto: Roman Kopka

každý, kto chce prispieť ku krásne symbolu Vianoc svojou ozdobou.

Pripravený je koč, rozprávka i punč

Mikuláš so sprievodom nepríde s prázdnyimi rukami. Prinesie koš sladkostí a parádny koč ťaha-

ný koníkmi, na ktorom sa budú môcť deti po centre mesta poprevážať. No pripravená pre ne je aj divadelná rozprávka Tárjako a Popletajka a potom krátky program zložený z tanečných vystúpení detských kolektívov.

Jednotlivé prvky vianočnej výzdoby sa budú v tomto roku starostlivo vyberať, aby inštaláciu a jej prevádzku mesto vzhľadom na súčasnú energetickú krízu finančne zvládlo. V centre bude aj v tomto roku zimné klzisko, aj keď možno o niečo kratší čas, ako bývalo zvykom. Chýbať nebude ani vianočný trh s typickými vianočnými tovarmi, teda aj s medovinou či sviečkami zo včelieho vosku.

Počas adventu sa v stánkoch vystriedajú viaceré martinské organizácie s charitatívnym punčom. Atmosféru na hlavnom martinskom námestí doplnia koledy a tri dni pred Štedrým dňom aj živý betlehem pripomínajúci tradičný odkaz Vianoc.

Silvester s prskavkami, bez ohňostroja

„Vianočná výzdoba v Martine patrí k najkrajším na Slovensku a som rád, že aj napriek mnohým úsporným opatreniam ju môžeme ľuďom dopriať,“ povedal primátor Ján Danko.

Pripomenul ale, že mesto tento rok opäť škrtne zo svojej ponuky silvestrovský ohňostroj. „Nielenže je to drahá záležitosť, ale v mnohých mestách od ohňostrojov upúšťajú aj z ekologických dôvodov a Martin sa chce k nim pridať,“ dodal.

Toto rozhodnutie privítajú aj majitelia zvierat, ktoré po hlučnej silvestrovej noci mnohé končia vystresované v útulku. Vedenie mesta sa rozhodlo vyzvať Martinčanov, aby na oslavy príchodu nového roka použili prskavky a nie zábavnú pyrotechniku, ktorá je nebezpečná a centrum mesta potom treba očistiť od odpadkov z nej.

Viera Legerská

Nájdite svoj biely dukát

Martin na bielom koni priniesol snehovú nádielku v podobe limitovanej edície bielych hlinených dukátov, ktoré je možné nájsť medzi ostatnými dukátmi v automatoch diecéznej charity v Martine.

Ak si kúpite práve biely dukát, môžete s ním prísť do Domu charity sv. Krištofa v Martine a dukát vymeniť za vianočné prekvapenie, malý darček, ktorého súčasťou bude aj niečo pre človeka v núdzi, ktorého môžete následne obdarovať.

Účinnú pomoc núdznemu prináša alternatívne platidlo, dukát vyrobený z hliny. Pomoc je úžasná v tom, že nemôže byť zneužitá na alkohol či iné závislosti. Dukát si chudobný človek môže vymeniť okrem jedla, potravinového balíka, polievky aj za služby, ako napríklad pranie, nocľah či možnosť osobnej hygieny.

V Martine máme dva automaty na dukáty. Jeden nájdete vo foyer Mestského úradu v Martine a ďalší je umiestnený na plote Kostola sv. Martina.

(RED)

